

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Полтавський державний аграрний університет
Освітня програма	31567 Міжнародні економічні відносини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Полтавський державний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	31567
Назва ОП	Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Литвин Ірина Володимирівна, Вольвач Вікторія Сергіївна, Посохов Ігор Михайлович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	21.02.2023 р. – 23.02.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.pdau.edu.ua/content/akredytaciya-op-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny , https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/11193/vidomostisomev.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.pdau.edu.ua/content/akredytaciya-op-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny , https://www.pdau.edu.ua/content/akredytaciyna-ekspertyza-osvitno-profesiynoyi-programy-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny-za , https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/11374/programa_mev.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" (далі – ОП МЕВ) в Навчально-науковому інституті економіки, управління, права та інформаційних технологій (ННІ ЕУП та ІТ) Полтавського державного аграрного університету сформована та діє згідно стратегії розвитку ПДАУ та стандарту вищої освіти зі спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (далі - СВО). ОП «МЕВ» ПДАУ є актуальною, враховує потреби роботодавців та вимоги ринку праці, сучасні особливості розвитку МЕВ, передбачає широку практичну підготовку здобувачів вищої освіти з фахових компетентностей, забезпечує отримання здобувачами соціальних навичок. ОП МЕВ ПДАУ розроблена робочою групою на підставі вивчення досвіду формування та розвитку ОП МЕВ в Україні та за кордоном, відповідає критеріям, щодо структури та змісту ОП, організації навчального процесу, доступу до ОП, оцінювання здобувачів, визнання результатів навчання, вимогам академічної доброчесності, проведення контрольних заходів, фаху науково-педагогічних працівників, формування освітнього середовища та матеріальних ресурсів, системи внутрішнього забезпечення якості ОП МЕВ, прозорості процедур функціонування ОП МЕВ. ОП МЕВ та її освітні компоненти вчасно оновлюються та переглядаються на підставі обговорення та урахування пропозицій здобувачів вищої освіти, роботодавців та академічної спільноти. Процедури, які відображають та регулюють освітній процес за ОП МЕВ та освітню діяльність ПДАУ розкриті у відповідних документах ЗВО, які розміщені у відкритому доступі на сайті ПДАУ. ЕГ відмічає високий рівень забезпечення освітнього процесу за ОП МЕВ матеріально-технічною базою ПДАУ: оснащення аудиторій мультимедійним та комп'ютерним обладнанням, наявність лінгфонних класів. НПП мають достатній та високий рівень відповідності академічній і (або) професійній кваліфікації НПП ОП МЕВ, публікації у Scopus та WoS, фахові публікації, навчальні посібники та монографії за тематикою освітніх компонентів ОП МЕВ, викладачі ОП, що забезпечують викладання іноземних мов та окремих фахових освітніх компонентів мають відповідну мовну освіту та сертифікати B2 з англійської мови. ЕГ вважає, що освітній процес за ОП «МЕВ» відповідає всім 9 критеріям Додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, з окремими недоліками (рівень В). ЕГ відмічає розвинену п'яти рівневу систему забезпечення та моніторингу освітнього процесу за ОП МЕВ, що дозволяє освітній програмі розвиватися на підставі врахування сучасних тенденцій розвитку міжнародних економічних відносин, інтернаціоналізації та євроінтеграції.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Наявність «Центру впровадження Індустрії 4.0» ПДАУ, лише 2 ЗВО мають такі центри. Фінансування інноваційних проектів, співпраця зі здобувачами з МЕВ. Використання процедур моніторингу якості освітнього процесу з боку здобувачів шляхом систематичного анонімного опитування здобувачів. Значна кількість заходів з популяризації принципів академічної доброчесності, підписання Декларації про академічну доброчесність на початку навчання здобувачів та при наймі на роботу викладачів. Проведення зустрічей з представниками Unichess. На щорічній основі у визначені терміни відбувається публічне розміщення проекту ОП "МЕВ" для громадського обговорення з метою отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів. В ПДАУ є уповноважений фахівець з питань запобігання та виявлення корупції Пивоваренко О.В., яка відповідає за запобігання корупційним або пов'язаних з корупцією правопорушенням, реалізацію принципів прозорості та доброчесності під час вступної кампанії, контроль за дотриманням антикорупційного законодавства, розгляд повідомлень про корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення тощо. Плідна співпраця зі стейкхолдерами, щодо розроблення та удосконалення ОП МЕВ, що підтверджено різними фактами на зістрічі зі здобувачами вищої освіти, представниками академічної спільноти, підтверджено документами наданими ЕГ та під час зустрічей у фокус-групах. Практична орієнтованість підготовки фахівців за ОП МЕВ. Аграрне спрямування ОП МЕВ, ОК висвітлюють особливості МЕВ в аграрному секторі економіки. Перевагою ЗВО є розвинена матеріально-технічна база, вільний доступ до інфраструктури та матеріально-технічної бази ЗВО, що підтверджено здобувачами вищої освіти ОП МЕВ ПДАУ. У штаті ЗВО є посада омбудсмена, до якого з пропозиціями можуть звернутися здобувачі вищої освіти ОП МЕВ. Систематичне проведення опитувань та активна взаємодія зі здобувачами вищої освіти, їх долучення до складу комісії, що підтверджено прикладами. Розвинене студентське самоврядування, що бере активну участь у процедурах якості вищої освіти освітньої програми Міжнародні економічні відносини. Міжнародна діяльність університету та особисто викладачів ОП МЕВ (Самойлик Ю., Дейнека Т., Шкурупій О.В.). Практико-орієнтоване спрямування ОП МЕВ, що передбачає набуття практичних навичок на підприємствах аграрного спрямування шляхом проходження 5 видів практик, загальним обсягом 31,5 кредити ЄКТС. Поширена практика запрошення гостьових лекторів. Постійна та тривала співпраця зі стейкхолдерами ОП МЕВ в частині оновлення ОП, оновлення змісту ОК. Наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання за ОП МЕВ ПДАУ. Наявність публічного доступу до розпорядчих документів, що регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих у інших ВНЗ, у тому числі під час академічної мобільності, та у неформальній освіті. Урізноманітнення та поширення форм і практик визнання результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти, зокрема, спеціалізованих онлайн-курсів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

На ОП МЕВ лише окремі теми ОК та окремі освітні компоненти викладаються англійською мовою. Враховуючи пропозиції здобувачів вищої освіти, ЕГ рекомендує в 2023/24 н.р. гаранту ОП та ЗВО забезпечити ефективне використання потенціалу викладачів на ОП МЕВ, які вільно володіють англійською мовою для розширення практики викладання дисциплін англійською мовою. В силабусах відсутні посилання на власні наукові дослідження, публікації, навчальні посібники, монографії НПП, методичне забезпечення ОК ОП МЕВ. ЕГ рекомендує НПП активніше використовувати результати власних наукових досліджень для удосконалення ОК та до початку 2023/2024 н.р. додати їх в силабуси ОК ОП МЕВ. В НП та ОП МЕВ відсутня інформація про вибіркові компоненти ОП, їх групування за каталогами вибіркових дисциплін. ЕГ рекомендує гаранту в співробітництві з навчальним відділом до початку 2023/2024 н.р. посилити інформування здобувачів щодо відображення логіки та структури дисциплін ОП в структурно-логічній схемі в частині вибіркових компонент, додати інформацію в НП та ОП МЕВ про вибіркові компоненти, їх групування за каталогами вибіркових дисциплін, їх кількість та обсяги, що, на думку ЕГ, зробить ці документи більш прозорими, доступними та зрозумілими зовнішнім користувачам. ОП МЕВ ПДАУ в 2021 та 2022 рр. має низькі показники набору абітурієнтів на ОП, що містить ризик наявності достатнього контингенту здобувачів вищої освіти, що корелює зі штатом викладачів ОП та кафедри Е та МЕВ і наданням МОН кількості бюджетних місць на ОП МЕВ. ЕГ рекомендує приймальній комісії ПДАУ та завідувачу кафедри Е та МЕВ до початку 2023/2024 н.р. запровадити практику аналізу причин такого стану через опитування та надання пропозицій від здобувачів, студентського самоврядування, представників роботодавців та академічної спільноти щодо удосконалення процедури інформування абітурієнтів про правила та умови вступу, можливості, які відкриває ОП МЕВ, активізувати профорієнтаційну роботу за ОП МЕВ, а також посилити заходи консультативної підтримки потенційних абітурієнтів ОП МЕВ. Аналіз первинної ланки із забезпечення якості вищої освіти ОП МЕВ (на рівні кафедри Е та МЕВ) продемонстрував її успішну роботу, проте були виокремлені певні її недоліки, щодо процедури відповідності рівня академічної та професійної кваліфікації НПП ОК; відсутнє навчально-методичне забезпечення з ОК ОП в репозитарії бібліотеки ПДАУ. Відділу моніторингу та забезпечення якості освіти ПДАУ ЕГ рекомендує продовжувати практику консультування гаранта ОП, щодо відповідності вимогам із забезпечення якості вищої освіти та подальшого розвитку ОП в умовах мінливого освітнього середовища, змін нормативної бази МОН та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, зокрема, відповідності рівня академічної та професійної кваліфікації НПП ОК ОП; навчальному відділу контролювати наявність навчально-методичного забезпечення з ОК ОП МЕВ, їх розміщення в репозитарії бібліотеки або на сайті кафедри Е та МЕВ (термін виконання до початку 2023/2024 н.р.).

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня має чітку визначену мету, що полягає у забезпеченні підготовки висококваліфікованих фахівців з міжнародних економічних відносин, які мають теоретичні знання, володіють сучасним економічним мисленням і прикладними навичками, необхідними для координації міжнародних економічних зв'язків в Україні та за кордоном. Особливості даної ОП полягають у підготовці з.в.о. спеціальних компетентностей у сфері аграрного сектору (ОК 14 – 6 кредитів та ОК 32 – 9 кредитів), а також отриманні практичних навичок шляхом проходження 5 видів практики на профільних аграрних підприємствах і організаціях Полтавського регіону, який є стабільним агропродовольчим регіоном та забезпечує продовольчу безпеку країни у період військового часу. Цілі ОП «Міжнародні економічні відносини» корелюються з місією та стратегією ПДАУ. Місія та цінності університету зафіксовані у документах, оприлюднених на сайті (<https://www.pdau.edu.ua>), Стратегії розвитку університету на 2021-2025 рр. (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/8781/strategiyapdau1.pdf>) та Перспективному плані розвитку ПДАУ на період до 2025 р. (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/8781/perspektyvnyyplanpdau.pdf>), Стратегії інтернаціоналізації ПДАУ до 2025 року (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/8781/strategiyainternacional2021.pdf>). Особливості даної ОП полягають в поглибленому вивченні міжнародних економічних відносин в аграрній сфері, що відповідає місії та цілям Полтавського ДАУ, а також практико-орієнтованому підходу в підготовці з.в.о. ОП МЕВ. ОП передбачає отримання на високому професійному, науково-дослідному рівні необхідних компетенцій, що враховують

галузовий та регіональний характер, специфіку проведення діяльності на міжнародному рівні з урахуванням міжнародних стандартів, євроінтеграції України в умовах глобалізаційних викликів.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП МЕВ розроблена з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін, що підтверджуються наданими документами, звітом та результатами інтерв'ю з різними фокус-групами. До обговорення ОП залучаються роботодавці. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання сформовано з урахуванням пропозицій роботодавців, про що свідчать рецензії та відгуки на ОП 2022 р. (<https://www.pdau.edu.ua/content/zmist-pidgotovky-zvo-za-osvitno-profesijnoyu-programoyu-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny>): Борисенко, Карюк, Заяць, Жовнір, Бакаєва. Зокрема, під час зустрічі зі стейкхолдерами ЕГ підтверджено активну співпрацю за ОП МЕВ з директором ПФ «КМ» В.Зайцем та директором ТОВ «НПВ «Довіра 2006» В. Карюком. Вони активно співпрацюють з кафедрою за різними напрямками і зокрема в частині розвитку та удосконалення, перегляду ОПП. У 2020 році пропозиції стейкхолдерів щодо введення ОК «Крос-культурні комунікації» та «Міжн. право» були враховані. В ОПП 2022 року були враховані пропозиції В.Зайця щодо збільшення академічного часу на вивчення теми «Міжнародні транспортно-логістичні послуги» (ОК «МЕВ»); В.Карюка щодо збільшення часу для поглибленого вивчення теми «Міжнародний транспортно-логістичний бізнес» (ОК «Міжнар. бізнес»). ЕГ надані протоколи засідання каф. від 15.12.2020 №8 про те, що ці стейкхолдери були запрошені і присутні на зас. каф. для удосконалення ОП МЕВ. Участь з.в.о. у перегляді ОП МЕВ були підтверджені на відповідній зустрічі ЕГ. Зокрема, Ю. Пухлякова зазначила, що вона була членом роб. групи з розробки ОП 2022 р. (ЕГ надані протоколи засідання каф. від 1.05.2022 №12), відповідно до пропозицій з.в.о. збільшення кількості тем у складі ОК, які будуть викладатися інозем. мовою, у проєкті ОП на 2023-2024 н.р. передбачено викладання дисципліни «Економічна теорія» англ. мовою. На відповідній зустрічі з ЕГ студенти підтвердили, що були враховані їх пропозиції в ОП 2021 р., щодо збільшення кількості кредитів відведених на навч. практик. «Економічна політика та міжнар. агробізнес» з 7,5 до 9 кредитів, а також введено ОК «Міжнар. бізнес». Під час бесіди з.в.о. (Ярема Є., Мажара Є.) підтвердили, що навчання проходить із застосуванням інтерактивних методів навчання, зокрема застосовуються: кейс-метод, рольові та ділові ігри (проф. Самойлик Ю., Дивнич О.). Викладачі ОП на зустрічі з ЕГ підтвердили, що враховуючи побажання з.в.о., які були виявлені під час анкетувань, вони оновлюють свої ОК, додають теми, що відповідають сучасним тенденціям на глобальних ринках, відображають аграрну специфіку та потребу удосконалювати мовні навички (Самойлик Ю., Дивнич О., Волкова Н., Чернова О.). Цілі ОП та ПРН визначені з урахуванням потреб стейкхолдерів, широко застосовують провідний досвід ЗВО України та інших країн. Навчання за окремими обов'язковими ОК ОП МЕВ (ОК 14) та вибірковими ОК «Міжнародна статистика» та ОК «Економіка підприємства» реалізують англійською мовою (проф. Самойлик Ю. підтвердила на зустрічі з ЕГ), що враховує потреби і пропозиції з.в.о.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП МЕВ сформовано з урахуванням досвіду закордонних ЗВО, зокрема з'ясовані новаторські засади забезпечення умов досягнення поставленої мети ОП та ПРН: унів. Бірмінггема, Аделаїди, Гданська (враховано доцільність розвитку міжнародної логістики, а також ґрунтовної підготовки з міжнародних фінансів та іноземного інвестування), унів. Латвії (досвід враховано та відображено у ОП як уведення в перелік ОК дисциплін «Основи міжн. мікро і макроекономіки» та «Теорія міжнародних відносин»); та вітчизняних: Київ. нац. унів. ім. Т. Шевченка (перегляд: ОК10, ОК15, ОК21, ОК23, ОК26, ОК29, ОК 30), ДВНЗ КНЕУ імені В.Гетьмана та ХНУ ім. В.Н.Каразіна (перегляд: ОК10, ОК24, ОК20, ОК18, ОК15, ОК 30, ОК23, ОК 13, ОК26, а також враховано актуальність формування фахових компетентностей і ПРН за ОК, що розкривають сутність МЕ комунікацій і стосуються створення та підтримки web-контенту мережових спільнот (в рамках ОК 25 і ОК5). Опрацьовано загальний контекст ОП МЕВ Державного біотехнологічного університету (м. Харків), НУ «Львівська політехніка», ВНЗ Укоопспілки ПУЕТ. Під час зустрічі з ЕГ гарант ОП МЕВ Шкурупій О. підтвердила використання цього досвіду під час формування та удосконалення ОП. Врахування галузевого та регіонального контексту при формулюванні цілей та програмних результатів навчання ОП МЕВ підтверджено наданими Договорами про співпрацю з бізнес-структурами, а саме: <https://www.pdau.edu.ua/content/zaklady-partnery>, <https://www.pdau.edu.ua/departament/kafedra-ekonomiki-ta-mizhnarodnih-ekonomichnih-vidnosin>. ЕГ надані супровідні док. до практик з.в.о.: навч. практик. «Світова економіка», 2 сем. (робоча програма практики, наказ на практику від 29.04.22 №298-ст; щоденники студ. 1 к. – Міщенко А. та Тривайло Ю.); навчальна практика «Економічна політика та міжнародний агробізнес», 4 сем. (наказ на практику від 29.04.22 №305-ст; щоденники студ. 2 к. Зливко А., Самаріної О.); організаційно-аналітична практика, 6 сем. (робоча програма практики, наказ на практику від 30.12.22 №1300-ст; щоденники студ. 3 к. Копотуна М., Бабанського П.); комплексна практика з фаху», 8 сем. (програма практики, наказ на практику від 30.12.22 №1301-ст); переддипломна практика (8 сем., робоча програма практики, затверджена на зас. випускової каф. від 1.09.2022р. прот. №1). ЕГ надано перелік (11 позицій) фірм, на яких проходять практику з.в.о. різних років вступу за ОП МЕВ. ЕГ надано збірник матеріалів конференції (31.03-1.04.22 р., м.Полтава) за підсумками проходження здобувачами вищої освіти виробничих практик (зокрема, участь взяли такі з.в.о. ОП МЕВ: Дергільов І., Значко Є., Богаєвський Є.) Під час зустрічі зі з.в.о. та роботодавцями ЕГ було підтверджено факт проходження практик студентами на підприємствах: ПФ «КМ», ТОВ «НПВ «Довіра 2006», ПП «Ветерина». Галузовий аспект, який враховує розвиток МЕВ в аграрній сфері, відображено у специфіці ОП, зокрема в ОК: «Економічна політика та міжнар. агробізнес» і навч. практика «Економічна політика та міжнар. агробізнес», окремих темах ОК ОП МЕВ.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Вивчення ОП МЄВ у ПДАУ, результати зустрічей ЕГ з фокус-групами продемонстрували, що при оновленні ОП МЄВ було враховано вимоги Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ступеня «Бакалавр» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» першого (бакалаврського) рівня, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 04.03.2020 р. Програмні результати навчання за ОП МЄВ ПДАУ повністю співпадають із програмними результатами навчання, визначеними Стандартом ВО. Інтегральна компетентність ОП «Міжнародні економічні відносини» та програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/nacionalna-ramka-kvalifikacij/rivni-nacionalnoyi-ramki-kvalifikacij>). Програмні результати навчання досягаються в межах освітніх компонентів, що зазначені в ОП МЄВ ПДАУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП МЄВ ПДАУ за першим освітнім рівнем вищої освіти чітко визначені та відповідають Стратегії розвитку університету на 2021-2025 р., Перспективному плану розвитку ПДАУ на період до 2025, Стратегії інтернаціоналізації ПДАУ до 2025 року. Цілі ОП та ПРН визначені з урахуванням потреб стейкхолдерів, широко застосовують провідний досвід вітчизняних навчальних закладів та ЗВО інших країн, використовують практико-орієнтований підхід, що передбачає практичне стажування з.в.о. на спеціалізованих аграрних підприємствах Полтавщини, що у подальшому виступають й потенційними роботодавцями випускників ОП МЄВ; широко залучають практиків аграрного бізнесу, розширюють практику навчання англійською мовою на профільних та спеціалізованих освітніх компонентах аграрного спрямування ОП МЄВ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

ЕГ виявлено недостатнє врахування досвіду іноземних ВНЗ аграрного спрямування. З огляду на позиціонування ОП МЄВ та її особливості, ЕГ рекомендує посилити врахування практики та досвіду іноземних ОП ВНЗ аграрного спрямування. Під час моніторингу та перегляду ОП 2023, ЕГ рекомендує гаранту ОП врахувати досвід аналогічних ОП з урахуванням сучасних тенденцій на глобальному аграрному ринку. ЕГ не виявлено інших недоліків чи істотних зауважень за цим критерієм.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП МЄВ в ПДАУ та освітня діяльність за цією програмою відповідає критерію 1. Цілі ОП цілком відповідають місії та стратегії розвитку університету на 2021-2025 р., Перспективному плану розвитку ПДАУ на період до 2025, Стратегії інтернаціоналізації ПДАУ до 2025 року. Механізми залучення стейкхолдерів до формулювання цілей та ПРН відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій, вони є розгалужені, системні та результативні.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП МЕВ складає 240 кред. ЄКТС, що відповідає ЗУ «Про вищу освіту» та стандарту вищої освіти першого рівня вищої освіти ступеня «бакалавр» за спеціальністю 292 МЕВ, який затверджений наказом МОНУ від 04.03.20 р. Відповідно до ОП 2022 р. та навчального плану 2022 року, термін навчання складає 4 н.роки. Обсяг нормативних дисциплін за ОП складає 180 кред. (75%), за вибором здобувачів вищої освіти - 60 кред. ЄКТС, що становить 25 % загального обсягу ОП. Особливістю даної ОП є те, що в ній передбачено 5 видів практики (31,5 кред.), що перевищує відповідний мінімальний обсяг практики, встановлений Стандартом. Варто зазначити, що ОП МЕВ розміщена на сайті ВНЗ у розділі «Освіта» (<https://www.pdau.edu.ua/content/osvitni-programy>). Регулюють процедуру розроблення ОП ПДАУ такі положення: про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти <https://cutt.ly/s9Oyzyo>; методичні рекомендації з розроблення ОП програми I-III рівнів ВО: <https://cutt.ly/l9OycKv>; про організацію освітнього процесу в ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaoproosvitniyprocespravlene.pdf>), затверджено на зас. Вченої ради 15.09.21 р., прот. № 2). ЕГ під час зустрічей у фокус-групах виявила, що з.в.о. (Пухлякова Ю.) та роботодавці (Заяць В., Карюк В., Борисенко В.) беруть участь у розробленні та систематичному перегляді ОП МЕВ на постійній основі. ЕГ були надані прот. засідань каф. (від 1.05.22 №12, від 15.12.20 №8). Зміни, які були внесені в ОП за результатами останнього перегляду: оновлено розділ 1. «Профіль ОПП зі спеціальності»; у складі ОК, які будуть викладатися інозем. мовою, у проєкті ОП на 2023-2024 н.р. передбачено викладання ОК «Економічна теорія» англ. мов.; збільшено обсяг академ. часу на вивчення МЕВ у сфері логістики (ОК «МЕВ» та «Міжнар. бізнес») Відповідно до пропозицій зовнішніх стейкхолдерів в ОП були внесені зміни, зумовлені галузевою приналежністю та зацікавленістю роботодавців у підготовці фахівців відповідного профілю. Врахування позицій стейкхолдерів засвідчено прот. № 12 зас. каф. економіки та МЕВ від 1.05.22. У зас. взяли участь запрошені стейкхолдери ОП МЕВ: Заяць В. – дир-р ПФ «КМ», Карюк В. – дир-р ТОВ НВП Довіра-2006, Борисенко В. – през. Полт. ТПП; Клименко В. – директор агенції регіонального розвитку Полт. обл. «Офіс євроінтеграції»; від здобувачів вищої освіти – Пухлякова Ю. (4 курс), Дергільов І. (4 курс), Мажара Е. (3 курс). Аналізування ОП МЕВ ПДАУ 20-22 рр. дає підстави стверджувати про періодичний перегляд програми на предмет її удосконалення та оновлення відповідно до стандартів ВО. Проєкт ОП МЕВ 2022р. було викладено на сайті ВНЗ для оголошення (<https://www.pdau.edu.ua/content/proyekty-osvitnih-program-dlya-obgovorenniya-na-2023-rik>), а узагальнено зведені пропозиції стейкхолдерів (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/8360/uzagalnennyaopp2922022bak.pdf>). Також, зі слів студентів та НПП кафедри, з.в.о. мають змогу отримати інформацію про освітню програму у середовищі MOODLE.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Освітня програма демонструє взаємозв'язок обов'язкових освітніх компонентів для досягнення результатів навчання. ОП та НП містять ОК загальної підготовки, що забезпечує низку заявлених загальних компетентностей (ОК «Вища математика», ОК «Правознавство», ОК «Історія та культура України», ОК «Інформаційні системи та технології» та інші). Важливо, що у наш військовий час є ОК «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці». Цикл професійної підготовки освітньої програми передбачає опанування ПРН і СК визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю 292 Міжнародні економічні для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. У сукупності обов'язкові освітні компоненти призводять до досягнення програмних результатів навчання. Усі результати навчання охоплені змістом даної ОП. Водночас, варто зазначити про відсутність блоковості вибору дисциплін здобувачами освіти за ОП «Міжнародні економічні відносини», у НП незрозумілим є їх кількість, лише зазначено їх обсяги у розмірі 60 кредитів за весь період навчання на ОП МЕВ. На зустрічах з ЕГ, декан ННІ УНПІТ Світлична А. та гарант ОП МЕВ Шкурупій О. та керівник навчального відділу Дорошенко А.П. роз'яснили ситуацію з вибірковими дисциплінами, пояснивши, що в ПДАУ є 3 каталоги вибіркових дисциплін. Студенти обирають по 4 ОК з загальноуніверситетського каталогу (всього 12 кредитів), по 4 ОК з каталогу ННІ (разом 16 кредитів), та 8 дисциплін з каталогу ОП МЕВ (заг. обсягом 32 кредити). Слід зазначити, що у НП 2022 року відсутній перелік та не зазначений загальний обсяг вибіркових дисциплін. На сайті ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/content/vybirkovi-navchalni-dyscypliny-dlya-vyboru-v-2022-2023-navchalnomu-roci>) трохи заплутана інформація, можна виявити, що з міжфакультетських вибіркових дисциплін – обирається 1 ОК на семестр на 3 кредити, у 3, 4, 5 та 6 семестрах. З переліку факультетських вибіркових навчальних дисциплін у 3 та 4 семестрах обирають для вивчення по одній навчальній дисципліні на семестр обсягом 4 кредити ЄКТС. Логічний взаємозв'язок ОК за ОП «Міжнародні економічні відносини» важко простежити у частині послідовного прослуховування навчальних курсів за семестрами. Проте, зі слів з.в.о. на зустрічі з ЕГ, процедура вибору ОК є зрозумілою, проблем що до процедури вільного вибору ОК не виникало.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП «Міжнародні економічні відносини», зокрема, об'єкт, цілі навчання, теоретичний зміст, методи, інструменти та обладнання відповідають предметній області спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Аналіз си́лабусів ОК дозволяє зробити висновок, що всі програмні результати навчання та компетентності, які визначені ОП, забезпечуються за рахунок обов'язкових освітніх компонент та доповнюються вибірковими. Освітні компоненти, які за змістом не відповідають предметній області спеціальності відсутні. Відповідність ОП «Міжнародні економічні відносини» предметній області спеціальності реалізується у вивченні низки ОК (ОК 18 – 26 НП 2022): Міжнародна економічна діяльність України, Міжнародна інвестиційна діяльність, Міжнародне право,

Міжнародний бізнес, Міжнародний аналіз, Міжнародні відносини та світова політика, Міжнародні економічні відносини, Міжнародні переговори та крос-культурні комінкації, Міжнародні фінанси, Національна та міжнародна економічна безпека. ОП та НП передбачає 30 кредитів на дисципліни, спрямовані на здобуття мовних компетентностей, що підтверджує особливості даної ОП: ОК 1 та ОК 12 Англійська мова (сумарно 21 кредит), ОК 28 Німецька мова (9 кредитів). Проте, слід відмітити, про відсутність вибіркової дисципліни мовного спрямування. Наприклад, друга обов'язкова компонента - іноземна мова зазначена як німецька, нема альтернативності вибору. Під час зустрічей з ЕГ у фокус-групах, було підтверджено, що навчання за окремими ОК відбувається англійською мовою, зокрема в частині окремих тем. «Економічна політика та міжнародний агробізнес» у обсязі 6 кредитів викладається проф. Самойлик Ю.В. англійською мовою у повному обсязі. Крім того, проф. Самойлик Ю. читає вибіркові ОК Міжнародна статистика та ОК Економіка підприємства на ОП МЄВ повністю англійською мовою. З.в.о. Ярема Е. підтвердила, що окремі ОК ОП МЄВ, викладаються НПП Томенком Д. та Туль С., які працюють на умовах погодинної оплати в ПДАУ, англійською мовою. Це підтвердили самі викладачі/НПП на відкритій зустрічі з ЕГ. У 2022 році надійшов запит від студентів про збільшення кількості тем у складі ОК, які будуть викладатися інозем. мовою, у проєкті ОП на 2023-2024 н.р. передбачено викладання дисципліни «Економічна теорія» англ. мовою, що обґрунтовано необхідністю розширення мовних практик у рамках спеціальної підготовки з.в.о. (це підтвердила викладач ОК Чіп Людмила на зустрічі з ЕГ).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Право вибору ОК у ПДАУ регулює Положення про забезпечення права на вибір з.в.о. навчальних дисциплін (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/prozabezpechennypavnavybirnavchalnyhdyscyplin.pdf>) (затверджено на зас. Вченої Ради унів. 15.09.21р., прот. №2). Щодо переліку ОК вибору на 2022-2023 н.р та коротку інформацію про них на сайті ЗВО знайдено за посиланням: <https://www.pdau.edu.ua/content/vybirkovipavchalni-dyscypliny-dlya-vyboru-v-2022-2023-navchalnomu-roci>. Перелік вибірових ОК формується кафедрами ПДАУ, переглядається та актуалізується щорічно. Процедура регламентується п. 2.2. Формування переліку вибірових навчальних дисциплін Положення про забезпечення права на вибір з.в.о навчальних дисциплін в ПДАУ. Для формування вибірових ОК створюється робоча група, до складу якої входять: завідувач кафедри, гарант ОП, стейкхолдери. З.в.о. та НПП підтвердили існування такої процедури формування каталогів вибірових ОК. Щорічно складається графік, згідно з яким відбуваються процедура вибору ОК. Інформація про перелік і зміст вибірових ОК розміщується на сайті ПДАУ. Обсяг дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти становить 60 кредитів ЄКТС, що становить 25 % загального обсягу ОП. У ПДАУ є 3 каталоги вибірових дисциплін. Студенти обирають по 4 ОК з загальноуніверситетського каталогу (всього 12 кред.), по 4 ОК з каталогу ННІ (разом 16 кред.), та 8 дисциплін з каталогу ОП МЄВ (заг. обсягом 32 кред.). За результатами зустрічі з адміністративним персоналом ЗВО (керівник навч. від. Дорошенко А.П.) визначено, що працівники його відділу аналізують інформацію щодо переліку вивчених студентом дисциплін, їх обсягів та інформаційного пакету з відповідної спеціальності, доводять до відома студента перелік вибірових ОК у межах навчального семестру. Вибір дисциплін відбувається протягом весняного семестру на наступний навчальний рік (зі слів з.в.о.). З.в.о. здійснюють власний вибір в електронному кабінеті АСУ ПДАУ (на зустрічі з ЕГ вони підтвердили це право вибору і його фактичну реалізацію). Порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти ОК, розкриває п. 2.1. Формування вибірової частини Індивідуального навчального плану здобувачів вищої освіти Положення про забезпечення права на вибір з.в.о навчальних дисциплін в ПДАУ. Освітня траєкторія студента формується у процесі вибору ненормативних дисциплін, виборі тем курсових робіт, вільному виборі баз практик, призначенні керівників та тем БКР, під час визначення тем для написання наукових публікацій та наукових заходів. Це підтвердили з.в.о. під час зустрічі з ЕГ, зокрема: Ярема Є., Значко Є. Під час інтерв'ю здобувачі освіти, які навчаються на ОП МЄВ, підтвердили наявність процедури вільного вибору (Ярема Є., Бутенко Ю.), крім того реальний вибір студентів підтверджений індивідуальними навчальними планами, які були представлені ЕГ (Завалій І., Медяник Л., Грекова І., Зливко А., Мажара Е., Богаєвський Є., Бабанський П.).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практичну підготовку з.в.о. регламентує Положення про проведення практики ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/proprovedennyapratykystudentiv.pdf>), та Наскрізна програма практики для з.в.о за ОП МЄВ (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9496/naskriznapratykamev2022.pdf>). ОП МЄВ та НП 2022 передбачають практичну підготовку здобувачів шляхом проходження 5 практик трьох видів, загальним обсягом 31,5 кредити ЄКТС: 2 навчальні (7,5 кредитів, 2 семестр; 9 кредитів, 4 семестр); 2 виробничі: організаційно-аналітична практика (4,5 кредитів, 6 семестр) та комплексна практика з фаху (4,5 кредитів, 8 семестр); переддипломна практика (6 кредитів, 8 семестр). На сайті ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/content/pratyka-studentiv-opp-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny>) відображені матеріали щодо проходження практики студентами ОП МЄВ. Графіки навчального процесу в ПДАУ викладені на сайті ВНЗ <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5349/grafiknavchalnogoprocusudenafn2022-2023nrccompressed.pdf>. Аналізування програм практик дозволило виявити загальні та спеціальні компетентності, що мають формуватися у з.в.о. під час практики, відповідають ОП МЄВ, матрицям відповідності ПРН. Наскрізна програма практики затверджено на зас. випускової каф., прот. № 1 від 1.09.22р. ЕГ були надані накази на практику (від 29.04.2022 №298-ст; від 29.04.2022 №305-ст; від 30.12.2022 №1300-ст; від 30.12.2022 №1301-ст), що

підтверджує реальне проходження практичної підготовки студентами. Базами практики згідно наказу виступають такі фірми: ПФ «КМ», ТОВ «НПВ «Довіра 2006», ПП «Ветерина», ТОВ «Оріон Молоко», ТЗОВ Тоговий дім «Полтавський автоагрегатний завод». ЕГ ознайомилась з угодами про співпрацю з цими та іншими компаніями, зокрема: ТОВ «Спецтехсервіс -99», ТЗДВ «Полтавська фірма Ворскла», НГВУ «Полтаванавтогаз» ПАТ «Укрнафта», ТЗОВ «Арія», ТОВ «Укрпродспектр», ТЗОВ ТД «Полтавський автоагрегатний завод», ПП «Ветерина», ПП «Альфа-капітал». ЕГ ознайомилась зі щоденниками практики (студ. 1 курсу – Міщенко А. та Тривайло Ю.; 2 курсу Зливко А., Самаріної О.; 3 курсу Копотуна М., Бабанського П.). За ОП МЕВ студенти ще не проходили практики за темою БКР, оскільки вона передбачена у весняному семестрі 2022-2023 н.р. Рівень задоволеності здобувачів компетентностями, здобутими під час практичної підготовки за ОП, вивчається шляхом опитування "Практика очима студентів" <https://docs.google.com/forms/d/1BMzjdfgnVRi27rj1YxDBldfQsctyTF-EEkdLqjygCM/edit>). Організація опитування здійснюється відповідно до Порядку проведення та організації опитування учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів у ПДАУ та згідно графіку опитувань (<https://www.pdau.edu.ua/content/grafik-provedennya-opytuvan-uchasnykiv-osvitnogo-procesu-ta-zacikavlenyh-osib-u-poltavskomu>). Результати опитувань студентів розміщено на сайті ВНЗ (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/7258/praktykaochymastudentiv21-22.pdf>)

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

"Аналіз змісту ОП МЕВ, результати зустрічей дають підстави ЕГ стверджувати, що ОП дозволяє з.в.о. набувати в період навчання soft skills у межах наступних ОК: ОК1, ОК12, ОК5, ОК8, ОК10, ОК13, ОК25, ОК28, ОК36. Під час зустрічі з ЕГ викладачі ОП підтвердили, що серед вибіркових ОК, що сприяють формуванню soft skills у з.в.о. можна назвати: ОК Старт-економіка, ОК Екон. підприємства, ОК Міжн. статистика. За ОП активно запрошуються іноземні лектори (Златінка Блейбер, Боб Сальніков, проф. Лестерського універ.-Британія), що підтверджено ЕГ під час зустрічей зі з.в.о. (Пухлякова Ю., Значко Є.), викладачами (Шкурूपій О., Самойлик Ю.) та на відкритій зустрічі (проф. Златінка Блейбер). Зокрема, в рамках міжнародного онлайн-проекту СОП, з.в.о. ОП об'єднувалися в команди студентами з Salem State University (США) і працювали над проектами, розвиваючи мовні навички, вміння командної роботи, лідерські риси. Інформація про проведені заходи в рамках міжнародної співпраці випускової каф. за ОП висвітлені на сайті ВНЗ (<https://www.pdau.edu.ua/content/zaluchennya-doaudytornyh-zanyat-profesionaliv-praktykiv-o>). З.в.о. ОП Медяник, Завалій, Грекова під час зустрічі з ЕГ розповіли про свою участь у проєкті «Україна цифрова». З.в.о. ОП МЕВ були залучені до грантової діяльності (Зливко Є. та Мажара Е.). За ОП активно поширюються знання про грантову діяльність (викладач-практик Туль С.І., проєктний менеджер Томенко Д.В., що викладають ОК англ.мов.). Про формування soft skills у з.в.о. шляхом викладання ОК підтвердили викладачі ОП: Самойлик Ю., Дивнич О., Савенкова О. Викладачі ОП постійно рекомендують онлайн-курси з.в.о. для підвищення соціальних навичок (Матвієнко Л. - курс англ. мов. на платформі Prometheus, Чернова О. - курс «Smart Exporter»). Це підтвердили з.в.о. на зустрічі з ЕГ і продемонстровані 9 сертифікатів. З.в.о. ОП Пухлякова Ю., Значко Є. підтвердили участь у роботі наукового гуртка «Сучасний професіонал» та науково-практичних конференцій (<https://www.pdau.edu.ua/content/naukovi-publikaciyi-ta-konferenciyi-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity>), (<https://www.pdau.edu.ua/content/formuvannya-soft-skills-zdobuvachiv-vyshchoyi-osvity-2>). ЕГ був наданий збірник матеріалів конференції, де було підтверджено участь з.в.о. ОП: Дергільов І., Значко Є., Богаєвський Є. Представники академічної спільноти Череп А. (проф. Зап. нац. унів.) та Шиян Д. (проф. ХНЕУ) підтвердили тривалу наукову співпрацю з ПДАУ та випусковою каф. ОП. На зустрічі із ЕГ викладачі ОП розповіли про досвід формування соціальних навичок шляхом їх участі у тренінгах, онлайн-семінарах за тематикою спеціальності МЕВ. В корпусі, де навчаються з.в.о. ОП, створений Ресурсний центр для сталого розвитку, зона відпочинку – простір, де студенти активно розвивають свої соціальні навички (були продемонстровані ЕГ під час відео-стріму матеріально-технічної бази ВНЗ). Крім того, волонтерський центр ПДАУ та активно розвинена мережа студентського самоврядування дозволяють розвивати soft skills з.в.о. ОП МЕВ.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. ОП «Міжнародні економічні відносини» була затверджена 23 червня 2022 року Вченою радою ПДАУ (протокол №18) та введена в дію 1.09.2022 р. Наказом в.о. ректора №154 від 24.06.2022 р. ОП МЕВ 2022 р. Пройшла усю процедуру розгляду та затвердження: кафедрою економіки та міжнародних економічних відносин 11.05.2022 (протокол № 12), схвалено науково-методичною радою спеціальності МЕВ 11.05.2022 (протокол № 8) та Вченою радою ННІ 12 травня 2022 року (протокол №7).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвідношення обсягу окремих компонентів ОП МЕВ ПДАУ із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти регламентує Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaoprosvitniyprocespravlene.pdf>) та Положення про організацію самостійної роботи з.в.о. (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaoproorganizaciyusamostiynoyiroboty.pdf>).

Відповідно до цих документів регламентується, що навантаження студента на навчальний рік складає 60 кредитів (1800 годин). Загальний бюджет навчального часу складає 240 кредитів ЄКТС (7200 годин), семестри розподілені по 30 кредитів ЄКТС кожен (900 годин). Максимальний тижневий бюджет часу студента денної форми навчання становить 54 години. Підтверджено, що обсяг ОП та окремих ОК (у кредитах ЄКТС (обсяг 1 кредиту становить 30 годин) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Для контролю за дотриманням навантаження та якістю наданих освітніх послуг періодично проводиться анетування студентів (графік є на сайті ЗВО) <https://www.pdau.edu.ua/content/grafik-provedennya-opytuvan-uchasnykiv-osvitnogo-procesu-ta-zacikavlenyh-osib-u-poltavskomu>) та викладачів (Анкета «Ресурсне забезпечення та умови праці очима викладача»). Організування опитувань здійснюється відповідно до Порядку проведення та організації опитування учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів. Зразки анкет розміщено на сайті ВНЗ: <https://www.pdau.edu.ua/content/grafik-provedennya-opytuvan-uchasnykiv-osvitnogo-procesu-ta-zacikavlenyh-osib-u-poltavskomu>. На зустрічі ЕГ зі з.в.о. студ. 2 курсу Тривайло Ю. підтвердив, що онлайн-опитування відбуваються досить часто, все анонімно, можна залишити коментарі, крім того існують скриньки довіри в навчальному корпусі. Під час інтерв'ю здобувачі освіти (4 курс: Пухлякова Ю.; 3 курс – Значко Є., Ярема Є., 2 курс – Мажара Є., 1 курс – Тривайло Ю.), які навчаються на ОП МЄВ, підтвердили обізнаність із формами, методами самостійної роботи за ОП. Інформацію про організування самостійної роботи викладачі доводять до відома здобувачів освіти під час першого навчального заняття, що підтверджено у ході інтерв'ювання. Результати опитування (<https://www.pdau.edu.ua/content/opytuvannya-uchasnykiv-osvitnogo-procesu>) та інтерв'ю зі здобувачами (Ярема Є., Бондаревська С.) дали можливість встановити, що співвідношення обсягів ОК (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням студентів повністю влаштовує. З.в.о. мають можливості самостійно працювати у бібліотеці ВНЗ. Працівники наукової бібліотеки під час відеотрансляції показали бібліотеку, зазначили, що у студентів є доступ до електронної бібліотеки, розповіли про онлайн-сервіси, зокрема, щодо підбору літератури за ОК, що надаються здобувачам працівниками бібліотеки. ЕГ побачила нові та актуальні, в тому числі закордонні джерела літератури, що були привезені з-за кордону викладачами ОП МЄВ.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

За ОП МЄВ ПДАУ підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не передбачена. Під час роботи фокус-групи, керівництво ПДАУ зазначило, що запровадження дуальної освіти є у планах університету, готується нормативна база. Стейкхолдер ОП МЄВ директор ПФ «КМ» В.Заєць також зазначив, що підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти буде наступною пропозицією розвитку ОП МЄВ.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Наявність налагодженої тривалої та постійної співпраці зі стейкхолдерами щодо оновлення ОП МЄВ та змісту ОК. ОП МЄВ носить практико-орієнтований характер (загальний обсяг практик в ОП МЄВ складає 31,5 кред. ЄКТС) та передбачає набуття практичних навичок на підприємствах аграрного спрямування, що є сильною стороною програми та вигідно відрізняє її від аналогічних ОП спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Різноманітність заходів та інструментів для розвитку soft skills у з.в.о. ОП МЄВ ПДАУ. На ОП МЄВ є розвинена практика запрошення гостей лекторів. На ОП МЄВ працюють викладачі-практики у сфері грантової діяльності та проектного менеджменту, що свідчить про актуальність змісту ОК ОП МЄВ та їх відповідність до вимог ринку і потенційних роботодавців.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Відсутність в «структурно-логічній схемі» ОП 2022 МЄВ інформації про вибіркові освітні компоненти, зокрема щодо кількості, обсягів та їх приналежності до певних каталогів вибіркових дисциплін ПДАУ. ЕГ рекомендує гаранту ОП та начальнику навчального відділу додати в НП МЄВ 2023 р. та ОП МЄВ 2023 р. інформацію про вибіркові освітні компоненти, із зазначенням їх кількості та обсягів, групуванням за каталогами вибіркових дисциплін, що, на думку ЕГ, зробить документи (ОП та НП) прозорими, доступними та зрозумілими зовнішнім користувачам.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ЕГ вважає, що рівень відповідності за підкритеріями 2.1, 2.2, 2.7, 2.8, 2.9 критерію 2 є достатнім, критеріями 2.3 – 2.6 високим. З.в.о. ОП МЕВ мають права формувати свою індивідуальну освітню траєкторію, вибирати дисципліни та формувати свої соціальні навички. ОП МЕВ забезпечує значний обсяг практичної підготовки з.в.о. ЕГ звертає увагу на необхідність додати інформацію в НП та ОП МЕВ про вибіркові компоненти, що, на думку ЕГ, зробить документи (ОП та НП) прозорими, доступними та зрозумілими зовнішнім користувачам. На думку експертної групи визначений недолік може бути відкоригований в ході реалізації рекомендації.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП «Міжнародні економічні відносини» є чіткими, зрозумілими та не містять дискримінаційних положень. Правила прийому оприлюднені на офіційному веб-сайті, на його головній сторінці (<https://www.pdau.edu.ua/content/pravya-pryomu-do-poltavskogo-derzhavnogo-agrarnogo-universytetu>). Уточнююча інформація розташована на вкладці «Вступнику» та регламентована Правилами прийому 2022 року (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/8754/pravyapryyomu2022izminamy180722.pdf>). Доступність та зрозумілість правил вступу підтверджена експертною групою під час зустрічей зі студентами (студент 1 курсу ОП МЕВ Величко Максим).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Особливості вступної кампанії 2022 та її терміни розміщено на сайті ВНЗ (<https://www.pdau.edu.ua/content/pravya-pryomu-do-poltavskogo-derzhavnogo-agrarnogo-universytetu-v-2022-roci>). Правила прийому розміщено на сайті в розділі «Вступнику». Під час зустрічі зі студентами було підтверджено, що вони керувалися оприлюдненими правилами при вступі на навчання до ПДАУ (студент 1 курсу ОП МЕВ Величко Максим). Для вступу на ОС "бакалавр" на основі повної загальної середньої освіти за ОП «Міжнародні економічні відносини» у 2022 році абітурієнти надавали результати національного мультипредметного тесту (конкурсні предмети – укр. мова (0,3), математика (0,4), істор. України (0,3)) з мінімальним пороговим значенням КБ – 140 балів. Також при вступі надавалися мотиваційні листи. Варто зазначити про зручність наповнення сайту ВНЗ для абітурієнтів: тут розміщені такі зручні інструменти як «Підбір спеціальностей за сертифікатом ЗНО або НМТ» (<https://asu.pdaa.edu.ua/ZnoCalculator>), «Калькулятор конкурсного балу» (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/1974/kalkulyatokkb300622.xls>). Окрема інформація призначена для іноземних вступників (<https://www.pdau.edu.ua/content/centr-mizhnarodnoyi-osvity>).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЗВО залучений до програм мобільності, детальна інформація розміщена на сайті (<https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-mobilnist>). Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ВНЗ, регулює Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaapromobilnistpdau.pdf>). Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ВНЗ регламентується положеннями: про організацію освітнього процесу (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/10012021polozhennyaaproosvitniyprocpravlene.pdf>), про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення з.в.о. (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaprovidrahuvannyaapereryvannyanavchannya.pdf>), про порядок визнання та перезарахування кредитів ЄКТС при вступі до ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaproporyadokvyznachenniyataperezarahuvannyakredytivetspryvstupivpdau.pdf>). ЕГ пересвідчилась, що студенти ознайомлені з цими правилами. За програмою Еразмус+ (KA107) пройшла навчання студ. з к. ОП МЕВ Пугачова К., з 01.02.23р. проходить навчання студ. з к. Грекова І.С. ЕГ були надані документи про факти міжнародної мобільності студ.: сертифікат, накази про навчання за кордоном, витяг з прот. зас.каф. від 15.07.22 року, прот. №15; прот. зас. конкурсної комісії ПДАУ від 20.07.22р. Під час зустрічі з ЕГ з.в.о. Пухлякова К. підтвердила те, що у з.в.о. є можливості поновлення та переведення з інших ВНЗ. З.в.о. Бондаревська С. зазначила, що перевелась на заочну форму навчання, Мажара Є. перейшла на ОП МЕВ з іншої ОП ПДАУ, студ. Семенець А. був переведений на 3 курс ОП МЕВ з ОП Філологія. ЕГ були надані підтверджуючі документи про факт проведення внутрішньої академ. мобільності з.в.о. Зливко А., Мажара Е., Богаєвський Є., Бабанський П. в ПУЕТ (угода про співпрацю від 27.08.20 р.; наказ про направлення від 31.08.21 № 815 ст; індивідуальні навчальні плани, витяги з прот. зас. каф.). На підставі довідок, виданих ПУЕТ з.в.о. були перезараховані відповідною комісією з визнання і перезарахування РН за вибірковими ОК «Дипломатичне

забезпечення міжнародного бізнесу» (сертифікати Бабанського П. та Богаєвського Є.). ЄГ були надані договори з Університетом Вайнштефан (Німеччина) та інші документи (наказ ПДАУ від 31.08.22 р. № 755-а; витяг з прот. каф., витяг з прот. конкурсної комісії ПДАУ про направлення студентів), що підтверджують факт онлайн-навчання за програмою Bachelor Agriculture студ. Завалій І., Медяник Л., Грекова І. у межах проекту «Україна цифрова». Студенти пройшли процедуру перезарахування ОК (прот. зас експертної комісії ННІ від 30.12.22), наприклад, студ. Медяник Л. були перезараховані вибіркові ОК Поглиблена англійська та Бізнес-менеджмент. Крім того, ЄГ продемонстровано індивідуальні навчальні плани та сертифікати про завершення навчання студентів Завалій, Медяник, Грекова.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ, електронний варіант якого розміщено на офіційному сайті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaproporyadok22.pdf>). У цьому Положенні відзначається можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. У цілому правила та процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чіткими, зрозумілими та доступними для учасників освітнього процесу. Вся необхідна інформація для здобувачів ВО розміщена у вкладці «Освіта. Неформальна / інформальна освіта» (<https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-informalna-osvita>), де містяться матеріали про види та особливості освіти, схеми визнання, процедура визнання, нормативна база, інформація про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті, а також корисні посилання на онлайн-курси, що допоможуть здобути нові знання. Крім того, викладачі ОП МЕВ активно поширюють інформацію про онлайн – курси та можливості перезарахування окремих тем за ОК. На зустрічі з ЄГ викладач Матвієнко Л. зазначила, що рекомендувала онлайн-курс бізнес-англійської на платформі Prometheus, Чернова О. порекомендувала онлайн-курсу «Smart Exporter», за результатами успішного проходження якого 9 з.в.о. ОП МЕВ 2 курсу отримали сертифікати. Це підтвердили з.в.о. на зустрічі з ЄГ і продемонстровані сертифікати під час роботи ЄГ з документами. Під час зустрічі зі здобувачами, викладачами та керівництвом університету, деканату і адміністрацією було з'ясовано, що під час викладання на ОП МЕВ існує практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Здобувачі вищої освіти 2 курсу ОП МЕВ: Бабич, Винниченко, Грекова, Ляшенко, Мажара, Пугачова, Семенець, Ярема отримали сертифікати за результатами успішного проходження он-лайн курсу «Smart Exporter: електронні ресурси, регулювання та вимоги для експорту до ЄС» (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9519/untitledfr12.pdf>). Для них було здійснено перезарахування РН набутих у неформальній освіті з дисципліни «МЕВ». З.в.о. 4 курсу: Бабанський П., Богаєвський Є., Дергільов І., Завалій І., Значко Є., Корольова К., Медяник О., Подолько Д., Шевченко К. отримали сертифікати за результатами успішного проходження онлайн курсу «Експорт, ринки ЄС та інтернаціоналізація бізнесу» (<https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-osvita-studentiv-mizhnarodnykiv>). Їм було перезараховано РН набуті у неформальній освіті з дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України». Визнання та перезарахування РН за частиною ОК здійснювалося викладачем, що відповідає за його реалізацію. Сертифікати з.в.о. ОП МЕВ, що отримані в неформальній освіті, розміщено на сайті ПДАУ у вкладці Неформальна освіта студентів-міжнародників.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Наявність чітких і зрозумілих правил для вступу на навчання за ОП МЕВ ПДАУ спеціальності 292 ОП «Міжнародні економічні відносини». Прозорість та інформативна наповненість сайту ПДАУ, наявність публічного доступу до розпорядчих документів, що регулюють доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, отриманих у інших ВНЗ, у тому числі під час академічної мобільності, та у неформальній освіті. Урізноманітнення та поширення форм і практик визнання результатів навчання, отриманих під час неформальної освіти, зокрема, спеціалізованих онлайн-курсів. Активне залучення з.в.о. ОП МЕВ до програм внутрішньої та міжнародної академічної мобільності, чітка та зрозуміла система визнання результатів академічної мобільності у ПДАУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Низькі показники набору студентів на ОП МЕВ ПДАУ протягом 2021, 2022 рр. ЄГ рекомендує запровадити аналіз причин такого стану через опитування та надання пропозицій від здобувачів освіти за ОП МЕВ, студентського самоврядування, представників роботодавців та академічної спільноти щодо удосконалення профорієнтаційних та процедур інформування абітурієнтів 2023 р.в. про правила та умови вступу, можливості, які відкриває ОП МЕВ. ЄГ також рекомендує гаранту ОП та директору ННІ ЕУПІТ посилити заходи консультативної підтримки потенційних абітурієнтів ОП МЕВ у 2023 р.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЕГ вважає, що рівень відповідності за підкритеріями 3.1 - 3.2, є достатнім, критеріями 3.3 – 3.4 високим. З огляду на розвиненість у ПДАУ процедур визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності та у неформальній освіті, залученість з.в.о. ОП МЄВ до програм внутрішньої та міжнародної академічної мобільності, прозорість правил прийому на навчання за ОП МЄВ, ЕГ вважає, що незважаючи на визначені недоліки, які зумовлені військово-політичними чинниками, але не є істотними та можуть бути відкориговані в ході реалізації рекомендацій.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Аналіз відомостей самооцінювання (матриці відповідності ПРН, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання, табл.3 додатку) свідчить, що форми, методи навчання і викладання ОП МЄВ визначені оптимально, сприяють досягненню цілей та програмних результатів навчання, відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Форми, методи навчання і викладання ОП МЄВ наведено у силабусах освітніх компонентів (<http://surl.li/epjzx>). Форми навчання реалізуються через зміст, структуру, наповненість освітніх компонентів. Мета ОП - підготовка висококваліфікованих фахівців у аграрному секторі. Методи навчання: як традиційні форми навчання, що перевірені практикою викладання: лекції, семінарські, практичні заняття, самостійна робота, так і інноваційні – презентація проєктів (Міжнародна економічна діяльність України, Економічна політика та міжнародний агробізнес), мультимедійні презентації, кейс-стаді (Світова економіка, МЄВ, Основи міжнародної мікро- і макроекономіки), відеолекції (Економічна політика та міжнародний агробізнес), залучення інших викладачів (у т.ч. іноземних). Додаткові практики серед викладачів, підвищення кваліфікації, що допомагає покращити освітні компоненти ОП МЄВ. В ПДАУ функціонує середовище студентоцентрованого навчання, що досягається супровідом з боку Студентського Сенату, кураторів груп, викладачів ОП, керівництва кафедр, інституту та ЗВО. ОП студентоцентрована, вільний вибір дисциплін, своїх переваг (наукові, у студентському самоврядуванні, спорті тощо). ДВВ з каталоги: за ОП, за Інститутом і загальний університетський (на 2-3 курсі), 4 дисципліни по 3 кредити з загальних, далі 4 дисципліни по 4 кредити в межах ННІ (16 кредитів), в межах ОПП 32 кредити. Університет пропонує, викладачі інформують, студент обирає. Студент може обирати дисципліни поза межами університету (академічні обміни між університетами партнерами, за кордоном), неформальна освіта (на навчальних платформах). Студенти можуть обирати дисципліни з інших ОП. Для мотивації викладачів ОП МЄВ щодо дотримання вимог студентоцентрованого підходу при викладенні освітніх компонентів використовуються рейтинги наукової активності викладачів, оцінювання професійної майстерності НПП здобувачами вищої освіти. Опитування здобувачів свідчать про задоволеність формами і методами навчання та викладання на ОП МЄВ (<https://cutt.ly/e9OUzDa>). Під час проведення зустрічі зі здобувачами вищої освіти – Ярема, Значко підтвердили можливість самостійного вільного вибору бази практики, бази практики пропонує університет. Ярема засвідчила про відсутність питань щодо незадоволеності результатами вибору дисциплін здобувачами ОП МЄВ, усі задоволені, випадків скарг на викладачів, спірних моментів тощо. Принципи академічної свободи забезпечуються за рахунок права НПП на вільний вибір форм, методів та засобів навчання, застосування кредитної мобільності, вільного обрання вибіркових дисциплін, баз практики, теми кваліфікаційної роботи, участі у неформальній освіті.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо змісту, цілей і ПРН, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів, форм поточного та підсумкового контролю, переліку рекомендованих літературних джерел своєчасно надається здобувачам вищої освіти (на сайті ЗВО оприлюднюється проєкт ОП МЄВ, затверджені освітні програми, методичне забезпечення курсових робіт, програми практик, програма атестації, методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти ОП МЄВ, силабуси, анотації дисциплін (<http://surl.li/epjzx>). Інформація повідомляється здобувачам вищої освіти на початку вивчення дисципліни та під час презентації вибіркових дисциплін викладачами кафедри, що підтвердили здобувачі вищої освіти ОП МЄВ на зустрічі зі здобувачами. ЗВО використовує платформу LMS Moodle (<https://moodle.pdaa.edu.ua/>). ЗВО та гарант ОП МЄВ отримали офіційний запит ЕГ в Системі НА, щодо надання можливості отримання тимчасового доступу до

платформи LMS Moodle ПДАУ, для ґрунтовного ознайомлення зі змістом платформи, змістом методичних матеріалів ОК ОП МЕВ, контрольними заходами, прикладами роботи системи дистанційного навчання тощо. ЗВО під час огляду матеріальної бази стисло продемонстрував доступ до платформи LMS Moodle ПДАУ, проте на думку експертів цього було недостатньо, експерти бачили наявність платформи LMS Moodle ПДАУ та зі слів Самойлик Ю. її використання в навчальному процесі ОП МЕВ, проте не змогли оцінити переваги та кращі практики її використання. Завідувач кафедри д.е.н., проф., чл.-кор. НААН України Макаренко П.М. на резервній зустрічі підтвердив, що форми та критерії оцінювання відображено в силабусах навчальних дисциплін, які розміщено на сайті ЗВО, у мудлі, викладачі розповідають про них на першому занятті здобувачам вищої освіти. Здобувач ОП МЕВ Тривайло на зустрічі зі здобувачами вищої освіти підтвердив наявність силабусів на сайті кафедри та в мудлі, засвідчив, що в мудлі є всі завдання, матеріали, навчально-методичний матеріал.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ЕГ проаналізовано звіти з НДР кафедри економіки та міжнародних економічних відносин ПДАУ, інформацію щодо реалізації угод про міжнародне співробітництво між ПДАУ і вищими навчальними закладами, освітніми, науковими установами та іноземними організаціями станом на 14.02.2023 (надано ЗВО у відповіді на запит ЕГ на додаткову інформацію в системі НА), наукові конференції та публікації здобувачів вищої освіти: перелік наукових публікацій здобувачів вищої освіти ОП МЕВ ПДАУ (2022-2023 н.р.) – 16 публікацій, матеріали щорічної студентської наукової конференції (Безручко В.С. «Міжнародний ринок праці»; Давиденко С.С. «Оцінка міграційної політики України в умовах передвоєнного періоду та періоду війни»; Пухлякова Ю.О. «Особливості розвитку країн Західної Європи в умовах соціально-політичної та економічної нестабільності в регіоні»), матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Наукове забезпечення економічного розвитку, правового регулювання, управління, енергоефективності та провайдингу екоінновацій в аграрній і суміжних галузях в умовах глобалізації», участь студентів спеціальності 292 МЕВ в конференції за результатами виробничої практики (Дергільов І.А. тема доповіді «Криптовалюта як фінансовий інструмент цифрової економіки», Значко Є.Д. тема доповіді «Зовнішня торгівля України агропродовольчою продукцією: стан, динаміка, структура», Богаєвський Є.І. тема доповіді «Особливості інноваційного розвитку США»), матеріали III МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «Наукове забезпечення міжнародних економічних відносин та соціально-економічного розвитку в аграрній і суміжних сферах в умовах глобалізації та військового стану в Україні» (брали участь 10 здобувачів ОП МЕВ ПДАУ), матеріали монографії «Наукове забезпечення соціально-економічних і управлінських засад розвитку, правового регулювання, провайдингу екоінновацій та енергоефективних технологій в умовах глобалізації в аграрній і суміжних сферах: колективна монографія; за редакцією Ю.В. Самойлик. Полтава: ТОВ НВП «Укрпромторгсервіс», 2021. 243 с» (<https://cutt.ly/K9UuLcL>); список останніх надходжень монографій викладачів кафедри (<https://www.pdau.edu.ua/content/navchalni-posibnyky-ta-monografiyi-shcho-buly-vydani-vykladachamy-kafedry-ekonomiky>); участь у проєкті «Україна цифрова: забезпечення академічної успішності під час кризи (2022)» 18-ти студентам ПДАУ різних факультетів і спеціальностей надано можливість відвідувати заняття найкращих лекторів Університету прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф (Л. Медяник, І. Завалій, І. Грекова); ознайомчу закордонну практику на підприємствах, обраних відповідно до фаху учасників програми (учасник здобувач ОП МЕВ Безручко В.), поширення знань про грантову діяльність серед студентської молоді та залучення до неї здобувачів вищої освіти (Зливко Є. та Мажара Е.); участь у наук. студ. гуртку «Сучасний професіонал»; участь у тренінгах (<https://cutt.ly/c9UuosC>), семінарах (<http://surl.li/epkat>), участь у міжнародних проєктах <https://cutt.ly/T9Uu4Gd>.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

В ПДАУ розроблені та впроваджені положення про організацію освітнього процесу, про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін, про РПНД, методичні рекомендації з розробки силабусу (<https://cutt.ly/m9mOKKC>). НПП регулярно здійснюють заходи з оновлення змісту ОК, перед початком навчального року, які розглядаються на засіданні кафедри, ради з якості вищої освіти спеціальності, що обумовлено потребою в актуалізації інформації відповідно до національних та глобальних викликів, врахування сучасних практик у галузі міжнародних економічних відносин, наукових досягнень в області економіки світогосподарських зв'язків, у тому числі власних, підвищення кваліфікації (стажування), участі в науково-дослідних програмах, здобуття наукових ступенів та вчених звань, врахування думки здобувачів вищої освіти тощо. Вони здійснюються перед початком навчального року та розглядаються на засіданні кафедри, ради з якості вищої освіти спеціальності. Викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів керуючись такими документами: Положення про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни в Полтавському державному аграрному університеті, Положення про робочу програму навчальної дисципліни в Полтавському державному аграрному університеті, Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/content/polozhennya-pro-osvitnyu-diyalnist>). Відповідність змісту освітніх компонентів вимогам висвітлення у складових навчально-методичного забезпечення дисциплін наукових досягнень і сучасних практик визначається гарантом спеціальності Міжнародні економічні відносини, радою з якості освіти спеціальності, завідувачем кафедри; факт такої відповідності констатується Відділом моніторингу та забезпечення якості освіти. ЕГ підтверджує практику перегляду ОК викладачами ОП МЕВ: Дейнека Т.А, Шкурупій О.В., Самойлик Ю.В., Чернова О.В., Матвієнко Л. Г., Чіп Л. О., Волкова Н. В., Дивнич О. Д., що наведено в відомостях про самооцінювання ОП (Критерій 4 та додаткова інформація надана на запит ЕГ в системі НА).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ПДАУ з понад 40 міжнародними організаціями, установами та ЗВО із понад 20 країн світу. ПДАУ спільно з Вищою Школою Бізнесу (м. Домброва Гурніча, Польща) успішно реалізує міжнародний проєкт «Паралельний європейський диплом», завдяки якому здобувачі мають можливість отримати 2 дипломи одночасно (український та польський). У 2022-2023 н.р. ЗВО працює над поширенням цієї практики на спеціальність 292 МЕВ. Здобувачі вищої освіти ОП МЕВ ПДАУ мають можливість проходити ознайомчу закордонну практику і стажування в країнах: Німеччина, Польща, Швейцарія, Нідерланди, Франція, Данія, Фінляндія, Норвегія, Швеція, США, Канада, Австралія. У межах стратегії інтернаціоналізації ПДАУ на ОП МЕВ реалізуються міжнародні проєкти і заходи: 1. Міжнародний проєкт Collaborative Online International Learning (COIL). В рамках його програми українські студенти об'єднуються в команди із американськими студентами з Salem State University (Масачусетс, США) і працюють над проєктами. 2. Співпраця у межах програми «Ініціатива «Єднання»» («UK-Ukraine Twinning Initiative»). 3. Підвищення кваліфікації (стажування) за кордоном. 4. Співпраця у межах програми академічної мобільності Еразмус+ з Політехнічним університетом Картахени (Universidad Politécnica de Cartagena, Іспанія). 5. Участь у проєкті «Україна цифрова: забезпечення академічної успішності під час кризи (2022)» за підтримки академічного фонду Німецької служби академічних обмінів (Deutscher Akademischer Austauschdienst, DAAD). У проєкті також брали участь здобувачі ОП МЕВ Ліна Медяник, Ілля Завалій, Ірина Грекова, навчання англійською мовою, отримали стипендію на основі конкурсного відбору. 6. Ознайомча закордонна практика. Здійснювалась за програмою поглибленого виробничого навчання в закладі освіти Centrum Doradztwa Edukacyjnego згідно Договору № 210901 від 08.09.2021 р. Учасник програми – здобувач вищої освіти ОП МЕВ Безручко Владислав. 7. Лесторський університет - у процесі домовленостей щодо подвійних дипломів для МЕВ. Ярема: інформують про можливість участі в Еразмус+, є 2 односторонні, які беруть участь (в Іспанії). Пугачова: була по програмі академічного обміну в Іспанії, Грекова вчилася семестр онлайн (3 дисципліни), зараз за академічним обміном в Іспанії. Викладачі ОП МЕВ залучені до грантової діяльності: «Розвиток віртуалізованої зайнятості та заохочення фрілансу серед вразливих верств населення» Грантодавець: Canada Fund for Local Initiatives (CFLI). «Підвищення впливу жінок у розбудові місцевого економічного розвитку як запорука успішної реалізації гендерної політики». «Консорціум територіальних громад як запорука сталого розвитку малого та середнього підприємництва». - Шкурупій О.В. Здобувачі вищої освіти залучені до грантової діяльності – у рамках розвитку soft skills і розширення індивідуальної траєкторії навчання (Зливко Є. та Мажара Е.)

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми, методи навчання і викладання ОП МЕВ визначені оптимально, сприяють досягненню цілей та програмних результатів навчання, відповідають студентоцентрованому підходу та принципам академічної свободи. Форми, методи навчання і викладання ОП МЕВ наведено у силабусах освітніх компонентів та повідомляються здобувачам на 1 занятті кожного ОК ОП МЕВ. В ПДАУ функціонує середовище студентоцентрованого навчання, що досягається супроводом з боку Студентського Сенату, кураторів груп, викладачів ОП, керівництва кафедр, інституту та ЗВО, ЕГ підтверджує, що ОП МЕВ реалізується в середовищі студентоцентрованого навчання, головною особою, якого є здобувач вищої освіти ОП МЕВ. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. НПП на постійній основі здійснюють заходи з оновлення змісту ОК, перед початком навчального року. ЕГ позитивно відмічає розвинене міжнародне співробітництво ЗВО, кафедри економіки та міжнародних економічних відносин (освітньої програми МЕВ) та окремих викладачів освітньої програми МЕВ, здобувачів вищої освіти ОП МЕВ, які беруть участь у грантах (підготовка грантових заявок та їх реалізація), міжнародних стажуваннях, міжнародних програмах обмінів, міжнародних науково-практичних конференціях, тренінгах, круглих столах тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ПДАУ не надав доступу до платформи LMS Moodle (гостьовий логін та пароль доступу до кабінету студента та викладача), пояснив це наявністю авторських прав на матеріали, які розміщені на платформі LMS Moodle, внаслідок цього ЕГ не змогла ознайомитись з прикладами навчально-методичного забезпечення окремих ОК ОП МЕВ та платформою LMS Moodle ОП МЕВ ПДАУ, ці матеріали не розміщені на сайті ЗВО у відкритому доступі. ЕГ рекомендує ЗВО (в особі гаранта ОП та завідувача кафедри економіки та міжнародних економічних відносин) до завершення 2022-2023 н.р. розмістити на сайті кафедри економіки та міжнародних економічних відносин (або в репозитарії бібліотеки ПДАУ) РПНД та навчально-методичне забезпечення за дисциплінами ОП та ОП МЕВ 2018-2022 рр., надати можливість гостьового доступу до системи LMS Moodle не співробітникам університету для оглядового ознайомлення з системою LMS Moodle (термін виконання до завершення 2022-2023 н.р.). Експерти відмічають наявність окремих помилок та окремої не осучасненої (застарілої) інформації на сайті кафедри та сайті ЗВО, з якою експерти ознайомилися під час аналізу відомостей самоопитування та відповідних посилок, сайтом кафедри та ЗВО. ЕГ рекомендує гаранту освітньої програми разом із завідувачем кафедри ретельно проаналізувати та осучаснити інформацію на сайті кафедри (інформацію про кадровий склад), керівництву Студентського сенату та

відповідальному за наповнення сайту ННІ Економіки, управління, права та ІТ до завершення 2022-2023 н.р. усунути невідповідність інформації (осучаснити застарілу інформацію), щодо складу органів студентського самоврядування на сайті ЗВО та ННІ Економіки, управління, права та ІТ. В переліку навчальних посібників та підручників кафедри та викладачів ОП МЕВ відсутні сучасні публікації викладачів ОП МЕВ, у той час як деякі з них розміщені в репозитарії бібліотеки ПДАУ. ЕГ рекомендує гаранту ОП МЕВ осучаснити перелік навчальних посібників та підручників науково-педагогічних працівників ОП МЕВ та розмістити оновлений перелік на сайті кафедри. Завідувачу кафедри економіки та міжнародних економічних відносин посилити контроль за підготовкою навчальних посібників та підручників викладачами ОП МЕВ, розробити на 2023-2024 н.р. перспективний план видання підручників та навчальних посібників за ОК ОП МЕВ (термін виконання до завершення 2022-2023 н.р.).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ЕГ вважає, що рівень відповідності за підкритеріями 4.1, 4.2, 4.4 критерію 4 є достатнім, критеріями 4.3 та 4.5 високим. ЕГ звертає увагу на необхідність розміщення прикладів матеріалів, розміщених на платформі LMS Moodle (їх дублювання на сайті кафедри або сайті ЗВО у вільному доступі) або необхідності надання ЕГ можливості ознайомлення з цими матеріалами на платформі LMS Moodle. Експерти вважають, що освітній процес за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини» відповідає основним вимогам Критерію 4 (з окремими рекомендаціями, що обов'язково мають бути взяті до уваги).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Підготовка здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у ПДАУ, а також Положенням про організацію та проведення відстроченого контролю оцінювання рівня залишкових знань здобувачів вищої освіти в ПДАУ, які розміщені у відкритому доступі на веб-сайті ПДАУ (<https://cutt.ly/89Av1kT>). Усі дисципліни освітньої програми мають розроблені та затверджені робочі програми навчальних дисциплін (РПНД), в яких подано чіткі, зрозумілі критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та форми контрольних заходів. Система оцінювання результатів навчання включає в себе поточний, підсумковий та відстрочений контроль знань. Під час інтерв'ювання викладачі повідомили, що з метою перевірки досягнення програмних результатів навчання застосовуються різноманітні види завдань, такі як: усні опитування, тестування (зокрема на платформі LMS Moodle), написання есе, рефератів, тематичних контрольних робіт, виконання аналітичних завдань та групових проєктів тощо. Специфіка та форма контрольних заходів, збалансованість розподілу оцінок у рамках кожного ОК залежать від обсягів та складності навчального матеріалу, трудомісткості підготовки, програмних результатів навчання, визначених в ОП "МЕВ". Завідувач кафедри (Макаренко П.) повідомив, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання розміщені в силабусах, на платформі LMS Moodle, викладачі розповідають про них здобувачам на першому занятті, а також здійснюється інформування під час кураторських годин. Здобувачі під час інтерв'ювання підтвердили інформацію, надану завідувачем, та зазначили, що з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання їх знайомлять на початку вивчення дисципліни, а також вони мають постійний доступ до них на платформі LMS Moodle та АСУ ПДАУ. Окрім того, здобувачі повідомили, що критерії оцінювання всіх навчальних дисциплін є цілком зрозумілими для них. За результатами проведеного в 2022-2023 навчальному році опитування здобувачів (<https://cutt.ly/89OUXIpr>), яке містило питання про чіткість та зрозумілість критеріїв оцінювання навчальних досягнень, 31 з 32 опитаних розуміють мету та очікувані результати вивчення дисциплін та 30 з 32 респондентів вважають, що отримані результати вивчення дисциплін відповідають заявленим в них цілям. Керівник відділу моніторингу та забезпечення якості освіти, Лаврінченко І., проінформувала, що під час проведення цього опитування було отримано перелік пропозицій для покращення освітнього процесу, зокрема щодо більш детального донесення інформації про критерії оцінювання та про порядок оскарження результатів навчання. Як результат, керівництво ПДАУ повідомило про такий запит викладачів, після чого було вжито відповідні заходи з посилення інформування здобувачів (зокрема на заняттях). На думку ЕГ, наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти цілком дозволяють встановити досягнення результатів навчання за ОП.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Під час інтерв'ювання академічного персоналу Самойлик Ю. (входить до складу групи розробників ОП) повідомила, що під час розробки ОП "МЕВ" у ПДАУ у 2018 році ще не було відповідного стандарту вищої освіти, тому в більшості аспектів опиралися на досвід профільних з міжнародних відносин та в аграрному секторі українських та закордонних ЗВО. Водночас, після прийняття стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 "Міжнародні економічні відносини" галузі знань 29 "Міжнародні відносини" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в 2020 році (Наказ МОН № 357 від 04.03.2020 р., <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/292-Mizhn.ekonom.vidnosyny-bakalavr.21.01.22.pdf>) до ОП "МЕВ" у ПДАУ були внесені відповідні зміни. Таким чином, з того моменту форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти, зокрема атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі захисту кваліфікаційної роботи, що відображено власне в ОП, а також у Програмі атестації відповідно до Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaprotestaciyuzdobuvachivyshchoiosvityupdau.pdf>). Усі випускні кваліфікаційні роботи здобувачів ОП "МЕВ" у 2023 році та надалі будуть проходити перевірку на наявність плагіату програмою Unicheck, що рекомендована МОН. Раніше перевірка та захист кваліфікаційних робіт не здійснювалися, оскільки не було випускних курсів.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Усі документи, що регламентують процедури проведення контрольних заходів, розміщені у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ПДАУ, що включає: Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ПДАУ, Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ, Положення про організацію самостійної роботи в ПДАУ, Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ПДАУ та інші (<https://cutt.ly/89Av1kT>). Об'єктивність екзаменаторів під час проведення контрольних заходів та оцінювання результатів навчання врегульовано нормами Кодексу академічної доброчесності ПДАУ та Кодексу про етику викладача та здобувачів вищої освіти ПДАУ (<https://cutt.ly/M9mAwwk>). Під час інтерв'ювання Самойлик Ю. повідомила, що врегулювання конфлікту інтересів належить до компетенції Комісії з етики й управління конфліктами. Оскільки таких ситуацій на ОП "МЕВ" не виникало (що підтверджено здобувачами), випадків застосування процедури врегулювання конфлікту інтересів не було зафіксовано, що свідчить про високу ефективність запобіжних заходів, до яких можна віднести наступні процедури: сформовано чіткі критерії, правила та процедури оцінювання за всіма формами контрольних заходів, що відображено в РПНД і силабусах, проводиться посилене інформування здобувачів про критерії оцінювання та форми контрольних заходів, за десять днів до початку екзаменаційної сесії складається відомість обліку поточної успішності та оголошуються результати поточного контролю тощо. Процедури повторного проходження контрольних заходів та оскарження результатів регулюються Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ (<https://cutt.ly/69AioG6>). Під час інтерв'ювання здобувачі зазначили, що повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: спочатку викладачу, а потім – комісії. Для підвищення позитивної оцінки з певної дисципліни здійснюється складання екзамену з дозволу першого проректора на підставі заяви здобувача виключно один раз (оцінка, отримана під час перездачі, є остаточною). Максимально допускається перездати 4 дисципліни за весь період навчання. У разі незгоди з оцінкою здобувач вищої освіти має право на апеляцію, що подається особисто в день проведення оголошення результатів, після чого створюється апеляційна комісія та розглядає таку заяву. Проте, за 4 роки здійснення освітньої діяльності за ОП "МЕВ" не було зафіксовано випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів. Здобувачі підтвердили цю інформацію, а також зазначили, що по завершенню кожної дисципліни обов'язково проводиться анонімне опитування щодо якості викладання, змістовного наповнення та об'єктивності оцінювання з можливістю залишити коментар, що свідчить про забезпечення використання процедур моніторингу якості освітнього процесу з боку здобувачів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Гарантом було повідомлено, що в ПДАУ існує чітка політика та процедури щодо дотримання академічної доброчесності, які регулюються Кодексом академічної доброчесності та Кодексом про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАУ, а також іншими положеннями та нормативно-правовими актами (зокрема Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Порядок перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у ПДАУ). Усі ці документи є у відкритому доступі на веб-сайті ПДАУ (<https://cutt.ly/M9mAwwk>). Питаннями академічної доброчесності опікується Комісія з академічної доброчесності, діяльність якої врегульовано відповідним Положенням. До складу Комісії обов'язково входить представник органу студентського самоврядування. З метою унеможливлення плагіату здійснюється перевірка робіт здобувачів на дотримання академічної доброчесності (АД) з використанням автоматизованої системи StrikePlagiarism (2019-2021 рр.) та Unicheck (2019-2023 рр., є підписаний договір) як за внутрішніми, так і за зовнішніми базами. Питання

дотримання АД робіт здобувачів знаходиться в межах компетенції уповноваженої особи на кафедрі, а також відповідного фахівця при бібліотеці, що працює з програмним забезпеченням (Мазний С.). Під час огляду матеріально-технічного забезпечення ПДАУ ЕГ було представлено роботу системи Unicheck. За результатами перевірки текстів генерується звіт подібності, що містить інформацію про рівень запозичень з інших джерел. На підставі такого звіту кафедра робить висновок щодо допуску робіт до захисту. ПДАУ має свою шкалу оцінювання отриманих результатів перевірки кваліфікаційних бакалаврських робіт, за якою 76%+ — висока оригінальність, 60%-75% — достатня оригінальність, 40%-59% — умовна оригінальність (у такому випадку робота повертається здобувачу на доопрацювання) та менше 39% — робота до захисту не допускається. Оскільки ОП "МЕВ" в ПДАУ реалізується лише з 2019 року, то випускників за цією ОП ще не було, відповідно поки жодна з випускних кваліфікаційних робіт не перевірялась. ПДАУ організовує зустрічі для здобувачів з представниками Unicheck. За словами Самойлик Ю., здійснюється перевірка курсових робіт, статей, тез конференцій тощо: для різних видів робіт сформовані різні критерії. Чернова О. зазначила, що 2 місяці тому було опитування викладачів щодо розширення переліку робіт, які підлягають перевірці на плагіат (результат: поки перелік не розширюватимуть). ЕГ були представлені результати перевірок курсових робіт, на основі чого можна стверджувати про високий рівень АД серед здобувачів ОП "МЕВ". Випадків порушення академічної доброчесності на ОП "МЕВ" не було зафіксовано. ПДАУ активно популяризує принципи АД серед здобувачів та викладачів (тижні академічної доброчесності, конкурси та інші заходи), що детально висвітлено на веб-сайті (<https://cutt.ly/e9UivgU>), а також на першому курсі здобувачі обов'язково підписують Декларацію про академічну доброчесність, таку ж Декларацію підписують і викладачі під час найму.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЕГ зафіксувала, що ПДАУ має широку нормативно-правову базу щодо процедур проведення контрольних заходів, оскарження результатів оцінювання, політик, стандартів та процедур дотримання академічної доброчесності, а також наявний механізм вирішення конфліктних ситуацій, високий рівень обізнаності здобувачів щодо використання таких процедур. Окрім того, ЕГ звернула увагу на активну діяльність та велику кількість заходів з популяризації принципів академічної доброчесності. До позитивних практик за цим напрямком можна віднести підписання Декларації про академічну доброчесність на початку навчання здобувачів та при наймі на роботу викладачів, проведення безкоштовної перевірки широкого переліку наукових робіт здобувачів (курсіві, статті, тези конференцій) на наявність плагіату, а також проведення зустрічей з представниками Unicheck. На думку ЕГ, такий комплекс інструментів, заходів та активностей формує в здобувачів культуру академічної доброчесності. ЕГ також відзначила використання процедур моніторингу якості освітнього процесу з боку здобувачів шляхом систематичного анонімного опитування здобувачів, а також оперативне реагування у разі надходження пропозицій, що свідчить про прагнення розвивати та вдосконалювати ОП "МЕВ".

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ рекомендує проводити підписання Декларації про академічну доброчесність здобувачами на щорічній основі, а не лише на першому курсі, що сприятиме підвищенню рівня вже сформованої культури серед здобувачів та запобіганню випадків академічної недоброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

За результатами роботи ЕГ встановлено, що рівень відповідності ОП "МЕВ" у ПДАУ за усіма підкритеріями критерію 5 є достатнім: наявні форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяють встановити досягнення результатів навчання за ОП, здобувачі демонструють хорошу поінформованість щодо цих питань, атестація здобувачів за ОП "МЕВ" у ПДАУ відбувається в формі захисту кваліфікаційної роботи відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 292 "Міжнародні економічні відносини" галузі знань 29 "Міжнародні відносини" для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, навні процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, повторного проходження контрольних заходів. До освітнього процесу в ПДАУ долучаються омбудсмен, фахівець з запобігання корупції, психологічна служба. ПДАУ активно сприяє формуванню культури академічної доброчесності серед здобувачів, систематично популяризує принципи академічної доброчесності шляхом проведення відповідних навчальних та наукових заходів. Під час проведення експертизи не було виявлено суттєвих недоліків.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Колектив кафедри Е та МЕВ складається із 12 НПП: 7 д.е.н., з них - 6 професорів; 4 - к.е.н., із них - 5 доцентів, 1 асистент. ЕГ підтверджує відповідність професійної та академічної кваліфікації НПП ОК ОП МЕВ. У відомостях про самооцінювання ретельно не було розкрито відповідність наукової активності НПП ОК ОП МЕВ, що ускладнювало роботу ЕГ, проте гарантом ОП МЕВ була надана ця інформація у відповіді на запит ЕГ, на підставі цієї інформації експертами перевірено та підтверджено рівень академічної та професійної кваліфікації викладача та відповідність НПП освітнім компонентам ОП МЕВ. ЕГ, ознайомившись з табл. 2 відомостей самооцінювання ОП МЕВ та додатково наданою інформацією ЗВО, враховуючи пояснення гарантів та викладачів ОП підтверджує відповідність професійної та академічної кваліфікації НПП ОК ОП «МЕВ»: Шкурупій О.В. – гарант ОП «МЕВ» – економічна освіта, науковий ступінь д.е.н., 08.00.01 – економічна теорія та історія економічної думки (відповідає дисципліні Основи міжнародної мікро та макроекономіки), вчене звання професор кафедри міжнародної економіки, почесне звання «Заслужений працівник освіти України», публікації, монографії, підвищення кваліфікації за фахом; 11 пунктів наукової активності викладача за профілем дисциплін; Дейнека Т.А. – освіта за фахом, науковий ступінь д.е.н., 08.00.02 – СГ і МЕВ, вчене звання професор за кафедрою Е та МЕВ, публікації, монографії, підвищення кваліфікації за фахом; 14 пунктів наукової активності викладача за профілем дисциплін; Самойлик Ю.В. – вчене звання професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, публікації, монографії, підвищення кваліфікації за фахом; 13 пунктів наукової активності викладача за профілем дисциплін; Чернова О.В. – публікації, монографії, підвищення кваліфікації за фахом; 7 пунктів наукової активності викладача за профілем дисциплін; Дивнич О.Д. – публікації, монографії, підвищення кваліфікації за фахом; 6 пунктів наукової активності викладача за профілем дисциплін; Волкова Н.В. – доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, публікації, монографії, підвищення кваліфікації за фахом; 6 пунктів наукової активності викладача за профілем дисциплін (невідповідність публікацій). Стрілець Б.В. – освіта за фахом: спец. Правознавство, кваліфікація – юрист, науковий ступінь: к.ю.н., спеціальність 12.00.11 – міжнародне право, публікації, конференції, підвищення кваліфікації, 6 пунктів наукової активності викладача, докторант Інституту держави і права ім. В.М. Корецького, спеціальність 293 «Міжнародне право» (з червня 2022 року). ЕГ на підставі аналізу відомостей самооцінювання ОП МЕВ, інформації з сайту кафедри, відповіді ЗВО на запит ЕГ підтверджує академічну та професійну кваліфікацію викладачів, їх відповідність освітнім компонентам ОП МЕВ: Воловик Л.Б., Дедухо А.В., Загребельна І.Л., Канівець В.В., Канівець І.М., Воловик Л.Б., Красота О.Г., Матвієнко Л.Г., Осташова В.О., Помаз Ю.В., Протас Н.М., Чіп Л.О., Шейко С.В.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

В Полтавському державному аграрному університеті на ОП «Міжнародні економічні відносини» діє процедура щодо конкурсного відбору викладачів на посади, яка враховує професіоналізм викладачів та регулюється нормативними документами ПДАУ: Положенням про порядок обрання та прийняття на роботу НПП ПДАУ № 255 від 1.09.2021 (<https://cutt.ly/j9OIItG>). ЕГ засвідчує, що Відділ кадрів ПДАУ бере активну участь у проведенні конкурсного добору на заміщення вакантних посад НПП ОП «Міжнародні економічні відносини». Начальник відділу кадрів Овчарук О.М. на зустрічі з адміністративним персоналом і допоміжними підрозділами повідомила про відкриті конкурси із зазначенням вимог, критеріїв відбору (на сайті), термін подачі документів - 1 місяць. Добір НПП на ОП здійснюється на підставі пп. 36-38 Ліценз. умов, Положення про планування, облік і контроль виконання навч., наук., метод. та організац. роботи НПП в ПДАУ (<https://cutt.ly/19OIyFv>), Положення про рейтингове оцінювання роботи НПП ПДАУ (<https://cutt.ly/r9OIi11>), Підсумкових рейтингових показників роботи НПП за 2021 календарний рік (<https://cutt.ly/59OI087>) гарантом ОП разом із завідувачем кафедри враховуючи кваліфікацію та рівень наукової активності НПП за останні 5 років (науковий ступінь, вчене звання, публікації, підвищення кваліфікації, конкурсанту можуть запропонувати провести відкрите заняття). Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин рекомендує НПП на посаду для затвердження на вченій раді інституту, на посаду професора на вченій раді ПДАУ. Гарант ОП на зустрічі з гарантом ОП повідомила, що добір здійснюється ретельно, про проблеми, з якими стикається ЗВО під час добору викладачів на програму, є складність у тому, що фахових викладачів-міжнародників небагато, але в викладачів кафедри є підвищення кваліфікації, міжнародні стажування, НПП загально-освітніх дисциплін – мають кваліфікацію (освіту, науковий ступінь, вчене звання) що відповідає дисциплінам та фахівці своєї справи. ЕГ на зустрічі з керівником та менеджментом ЗВО отримала інформацію від зав. кафедри, що на кафедрі працює 12 викладачів, при відборі важливою є кваліфікація, відповідність ліцензійним умовам, знання англійської мови, наявність підвищення кваліфікації. ЕГ, на підставі ознайомлення із відомостями самооцінювання ОП МЕВ, документів та інформації отриманої від начальника відділу кадрів Овчарук О.М., вважає, що конкурсний добір НПП ОП МЕВ враховує критерії відкритості, законності, неупередженого ставлення до претендентів на посади, який враховує кваліфікацію та професіоналізм викладачів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЕГ на підставі вивчення відомостей самооцінювання, інформації на сайті університету та зустрічі з роботодавцями підтверджує залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу ОП МЕВ ПДАУ, зокрема, проведення відповідних практик та організації виїзних занять на підприємствах, консультування щодо побудови сучасного освітнього процесу, організації спільних науково-методичних заходів: навчальний процес на ОП відбувається у взаємодії зі стейкхолдерами з 2018 року (підприємства, які зацікавлені у співпраці: великі агрохолдинги), у 2022 році з ними активізували співпрацю, роботодавці запрошені на захист кваліфікаційних робіт (підприємства: КМ, Довіра 2006, Агроветгруп, Ветерина і т.д.), ці підприємства мають великий банк даних вакансій, інформують студентів про можливості працевлаштування, беруть студентів на практику (інформація надана гарантом ОП); співробітництво фірми КМ з ПДАУ відбувається на основі меморандуму щодо виробничої практики (5 осіб у 2022 році, 9 осіб 4-го курсу та 5 осіб з 3-го курсу в 2023 році, відзначили високий рівень підготовки студентів, зокрема Антоненко Яни), здійснюється підвищення кваліфікації та стажування викладачів (за останній рік пройшло підв. квал. 6 осіб), екскурсії по підприємству та зустрічі зі здобувачами, надання інформаційної підтримки при написанні кваліфікаційних робіт, участь у покращенні ОП на щорічній основі, надавались рекомендації щодо збільшення кредитів з певних дисциплін (керівник фірми КМ – Заєць); співробітництво фірми Довіра-2006 з ОП «МЕВ» ПДАУ відбувається на основі меморандуму щодо виробничої практики (14 студентів), підвищення кваліфікації та стажування викладачів (Самойлик Ю.), на регулярній основі відбуваються екскурсії по підприємству та зустрічі зі здобувачами, працівників ще не запрошували як лекторів, але обговорювались такі варіанти співпраці, надавались рекомендації з покращення ОП щодо введення нових дисциплін (Міжнародне право, Міжнародна інвестиційна діяльність), у рамках МБ окремо розглядати блок по логістиці бізнесу, логістичних ланцюжках (директор Довіра-2006 Карюк); ректор ПДАУ входить до складу Полтавської ТПП, студенти бували на екскурсіях, лекціях, практиках, сертифікації тощо, планують працевлаштовувати майбутніх випускників ОП МЕВ ПДАУ (Борисенко: представник Poltava CCI); представники агенції долучаються до засідань кафедри, разом реалізують грантові проекти на підтримку регіонального розвитку (за підтримки посольства Канади), співпраця зі студентами по підготовці таких грантових заявок, провели захід щодо працевлаштування здобувачів старших курсів, воркшопи для здобувачів по написанню грантових заявок (директор Агенції регіонального розвитку Полт. обл. «Офіс євроінтеграції» Клименко В.); в цьому році 4 студенти проходили практику, відзначила високий рівень підготовки здобувачів, розглядаються питання потенційного працевлаштування, зараз ОП МЕВ наближена до реальності аграрного сектору (директор Ветерина Чепурко). Ярмарка вакансій - Центр кар'єри ПДАУ.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В ПДАУ на ОП МЕВ зарубіжні та вітчизняні фахівці-практики запрошуються та беруть участь під час підготовки здобувачів ОП: участь у майстер-класах, круглих столах, проводять бізнес-тренінги для здобувачів ОП МЕВ, а саме: Кеннет Шнібергер, доктор наук, директор відділу міжнародних програм College of Agriculture, Food and Natural Resources, University of Missouri, м. Коламбія, США; Вільям Маєрс – професор College of Agriculture, Food and Natural Resource, University of Missouri, м. Коламбія; США. Р. Горобець – заступник Голови СФГ "Астра" Глобинського району, випускник програми MBA Suffolk University, м. Бостон, США, обговорювались міжнародні проекти співпраці в галузі науки, освіти, практики, особливості освіти в США, а також інноваційні підходи щодо сільського господарства (22 травня 2019 року, <http://surl.li/tsrm>); Боб Сальніков (Канада) – менеджер та інженер підприємства ТОВ «Нексід» (виробництво і впровадження устаткування для аграрного сектору), м. Вінніпег, Канада (<http://surl.li/tsrn>); професори Златінка Блейбер та Гавріель Меїровича – Salem State University (Масачусетс, США); професор Юліус Романаускас – Клайпедський університет, Литва; професор Ян Жукувскис – Університет Вітовта Великого, Литва; В. Заяць дир. ПФ «КМ», В. Клименко, директор Агенції регіонального розвитку Полтавська область «Офіс євроінтеграції», С. Туль, заступник директора. розвитку Агенції регіонального розвитку Полтавська область «Офіс євроінтеграції», проведення навчальних занять, передбачених ОП відповідно до конкретних компонентів ОК 18 «Міжнародна економічна діяльність України», лекції – заступник директора, експерт з регіонального розвитку Агенції регіонального розвитку Полтавської області «Офіс євроінтеграції» Туль С.І.; ОК 24 «Міжнародні економічні відносини», практичні заняття проєктний менеджер ГС «Полтавська асоціація бізнесу», директор ГО «Юніт» Томенко Д.В.), забезпечення програм з підвищення кваліфікації НПП <http://surl.li/epqzn>, долучення до грантової діяльності та міжнародних програм (<https://cutt.ly/U9Svb5k>), участь у конференціях, круглих столах, тренінгах <http://surl.li/epkat>; <http://surl.li/epquy>; <http://surl.li/epqza>; тощо. Професор кафедри економіки і міжнародних відносин Самойлик Ю.В. на зустрічі з академічним персоналом підтвердила, що на деяких дисциплінах до проведення занять долучають працевлаштованих, закордонних експертів-викладачів/практиків. Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків наведено в розділі «Сьогодення кафедри», вкладка «Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків» (<https://www.pdau.edu.ua/content/zaluchennya-do-audytornyh-zanyat-profesionaliv-praktykiv-o>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів НПП як науковців, педагогів, управлінців що регламентує «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і НПП ПДАУ» (<https://cutt.ly/l9UoveA>). У відомостях самооцінювання вказано, що «ці функції належать до компетенції відділу із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку ННЦ ІКОТ та ОД» та наведено приклади підвищення викладачів ОП МЕВ, що підтверджено ЕГ під час проведення онлайн візиту до ЗВО, зокрема: «Самойлик Ю. В. за програмою Faculty Exchange Program від Міністерства сільського господарства США (USDA) стажування в Missouri University, USDA, 04.08.2018 – 12.12.2018

p.; German-Ukrainian Summer School in Agricultural Economics "Foundations of Agricultural Economics: Selected Topics", 03-17.03.2019 p.; всі НПП кафедри економіки та МЕВ пройшли підвищення кваліфікації у «ПФ «КМ» та ТОВ «НВП ДОВІРА-2006» у 2022-2023 рр. за темами «Зовнішньоекономічна діяльність національних підприємств в умовах ускладнених економічних і політичних відносин», «Забезпечення економічної стійкості національних підприємств в ускладнених соціально-економічних і політичних умовах» (обсяг 180 год.). Викладачі ОП МЕВ ПДАУ, за сприяння ЗВО, проходять підвищення кваліфікації (стажування) за кордоном. У 2022 році Надія Протас, доцент кафедри інформаційних систем і технологій, перебувала протягом 9–13 травня 2022 року в Опольському університеті (Польща); Тетяна Капіталова, начальниця відділу міжнародних зв'язків, перебувала 27–30 червня 2022 року в Західночеському університеті у Пльзені (Чехія); Юлія Самойлик, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, перебувала у Політехнічному університеті Картахени (Іспанія) за програмою мобільності для працівників і викладачів (Еразмус+). Вольнова Г.К. "Гарант" (15 підпр.), підтвердила активну співпрацю з ПДАУ, готові брати випускників МЕВ на роботу, залучали на проходження практики здобувачів. Декан факультету ЗНУ д.е.н., проф Алла Череп, на резервній зустрічі висвітлила специфіку й особливості ОП МЕВ у ПДАУ: вивчення іноземних мов, актуальність навчання, достатнє кадрове забезпечення, наявність договору про співпрацю з ЗНУ щодо академічної мобільності (зокрема щодо підвищення кваліфікації викладачів), взаємну участь у конференціях, круглих столах. Д.е.н, проф. Шиян Д.В.; професор кафедри економіки підприємства та організації бізнесу ХНЕУ відмітив наявність співпраці – наукову, а також академічну співпрацю. Участь НПП, залучених до викладання дисциплін на ОП МЕВ, у програмах міжнародного стажування та інших міжнародних проєктах відображена у відповіді на запит ЕГ в системі НА. ЕГ підтверджує практику участі у стажуваннях і підвищенні кваліфікації НПП ОП МЕВ; участь у онлайн тренінгах, семінарах, майстер-класах; існуючу систему рейтингового оцінювання та наявність системи заохочення НПП за публікації статей у наукометричних базах Scopus, Web of Science, участі в акредитації ОП, які є заходами, що вживаються для підвищення фаховості викладачів тощо.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Положення про рейтингове оцінювання роботи НПП ПДАУ <https://cutt.ly/Y9Uon5p>). Відповідно до його результатів відбувається матеріальне і моральне заохочення переможців. Заходи зі стимулювання НПП регламентуються Статутом ПДАУ (<https://cutt.ly/o9UoWSG>), Колективним договором на 2022-2024 роки (<https://cutt.ly/e9UoYOL>) та Положенням про преміювання, надання матеріальної допомоги працівникам Полтавського державного аграрного університету (<https://cutt.ly/s9UoOjY>) В. о. ректора Валентина Аранчій на зустрічі з керівництвом та менеджментом ЗВО підтвердила, що в університеті є програма матеріального та морального стимулювання викладачів кафедри економіки та міжнародних економічних відносин ПДАУ, що відображено в правилах, статуті, стратегії ЗВО, гарант має 15% доплати за посаду гаранта ОП, за рахунок університету здійснюється направлення викладачів у відрядження, на стажування, колективу авторів виплачується винагорода за публікації у виданнях, що включені у наукометричні бази Scopus, Web of Science (у розмірі посадового окладу професора першому співавтовру публікації, далі гонорар розподіляється між співавторами статті), премії за проведення акредитації групі забезпечення (у розмірі посадового окладу), оголошення подяки ректора, почесні грамоти, подяки, представлення до Державних нагород України, Державних премій України, відзнак МОН, ЕГ підтверджує наявність практики нематеріального стимулювання викладачів ОП МЕВ ПДАУ (відповідь на запит ЕГ: файл в системі НА, що відображає нематеріальне стимулювання викладачів ОП МЕВ).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

На ОП МЕВ ПДАУ існує практика активного залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу: роботодавці беруть участь в обговоренні, розробці та удосконаленні ОП МЕВ, надають бази практики та можливість підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, надають можливість працевлитування майбутніх випускників ОП МЕВ, залучають здобувачів до підготовки грантових заявок. Заклад вищої освіти на постійній основі залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків (у тому числі і відомих закордонних фахівців), експертів галузі, представників роботодавців. ПДАУ сприяє професійному розвитку НПП ОП МЕВ: викладачі підвищують кваліфікацію та проходять стажування за кордоном (2022 р.: Надія Протас, Юлія Самойлик), НПП активно беруть участь у семінарах, тренінгах, майстер-класах. Заклад вищої освіти створив систему стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП ОП МЕВ та заохочує викладачів ОП МЕВ: матеріальне та нематеріальне заохочення. Викладачі ОП активно беруть участь в рейтинговій системі викладачів ЗВО та мають високі позиції у цьому рейтингу (Самойлик Ю., Дейнека Т.А., Шкурूपій О.В.).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

В відомостях самооцінювання не вказана кваліфікація викладача Дорожчана О.У., проте на сайті ЗВО вказано, що викладач в 1989 році закінчив Полтавський сільськогосп. інститут з присвоєнням кваліфікації інженера-механіка сільського господарства, публікації (наведено 2 статті, а потрібно 3), останнє підвищення кваліфікації не зовсім відповідає фаху, попереднє відповідає, проте цього обсяг 60 г., замість 120 г., 6 пунктів наукової активності викладача; публікації викл. Волкової Н.В. не відповідають ОК, що викладаються. ЕГ рекомендує до початку 2023/24

н.р. посилити академічну та професійну кваліф. викл. ОП МЕВ: Дорожчана О.У. – публікаційна активність за ОК ОП МЕВ та підвищення кваліфікації; Волковій Н.В. посилити відповідність ОК ОП МЕВ (опублікувати публікації, що відповідають ОК ОП МЕВ). Директор ТОВ «НВП «Довіра» Карюк на зустрічі з роботодавцями не підтвердив, запрошення працівників ТОВ «НВП «Довіра» як лекторів/спікерів, хоча в відомостях самооцінювання ОП МЕВ вказана інформація про залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків ТОВ «НВП «Довіра», проте він повідомив, що обговорювалися такі варіанти співпраці, ЕГ рекомендує ПДАУ активізувати співпрацю з ТОВ «НВП «Довіра», щодо проходження практики студентів ОП МЕВ в компанії ТОВ «НВП «Довіра». На зустрічі з роботодавцями представник Poltava CCI Борисенко повідомив здобувачі наразі практику не проходять, але така можливість є, директор Агроветгруп Жовнір О. повідомила, що процес співпраці розпочато, проте прикладів співпраці не було, здобувачі практику не проходили. ЕГ рекомендує гаранту ОП МЕВ ПДАУ продовжувати розвивати та активізувати співпрацю, щодо роходження практики студентів ОП МЕВ в компанії Poltava CCI та активізувати участь в обговореннях з Компанією Агроветгруп, щодо надання пропозицій з покращення ОП (термін виконання початок 2023/2024 н.р.). На зустрічі з роботодавцями директор Агенції регіонального розвитку Полт. обл. «Офіс євроінтеграції» В. Клименко повідомила про можливість проходження виробничої практики здобувчів ОП МЕВ, проте у 2022 р. агенція не мала змоги долучити здобувачів вищої освіти до проходження практики через воєнний стан, практики. ЕГ рекомендує завідувачу кафедри Е та МЕВ ПДАУ продовжувати розвивати співпрацю, щодо проходження практики студентів ОП в Агенції, розвивати подальшу співпрацю з грантової діяльності. На зустрічі з академічним персоналом гарант ОП МЕВ Шкурूपій О.В. повідомила, що під час військового стану ЗВО тимчасово не виплачує надбавки та проблеми, з якими стикається ЗВО під час добору викладачів на освітню програму: «є складність у тому, що фахових викладачів-міжнародників небагато». ЕГ рекомендує ЗВО розглянути можливість поновлення виплати надбавок НПП ОП МЕВ та незважаючи на фаховий рівень кваліфікації НПП, розглянути питання подальшого посилення кадрового складу викладачів, активізувати публікаційну активність викладачів (наукові статті, навчальні посібники, монографії) у площині відповідності освітнім компонентам, що викладаються.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За результатами акредитаційної експертизи, ЕГ вважає, що ОП МЕВ відповідає за усіма підкритеріями 6.1-6.6 критерію 6: освітня програма МЕВ ПДАУ має кваліфікований склад досвідчених викладачів, академічна та професійна кваліфікація, яких відповідає профілю освітньої програми та освітнім компонентам, що викладаються; на ОП МЕВ сформовані прозорі процедури конкурсного добору викладачів, що дозволяють обирати фахових викладачів та забезпечити рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації ОП МЕВ; ЗВО активно залучає роботодавців до розробки та розвитку освітньої програми, шляхом надання пропозицій роботодавців та участі у засіданнях кафедри, що підтверджено протоколами засідань випускаючої кафедри, співпраці з роботодавцями, щодо можливості надання баз практики здобувачам ОП МЕВ, залучає до проведення занять професіоналів-практиків та роботодавців, що підтверджено реальними прикладами та інформацією отриманою від роботодавців, здобувачів вищої освіти та закордонних гостей лекторів, які були брали участь у фокус-групах; ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП МЕВ та стимулює розвиток викладацької майстерності, через програми підтримки викладачів: програми підвищення кваліфікації за кордоном, наявну програму матеріального та морального стимулювання викладачів ОП МЕВ. Експерти вважають, що освітній процес за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини» відповідає всім вимогам Критерію 6 (з певними рекомендаціями, що мають бути взяті до уваги).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час онлайн-візиту ЕГ оглянула наявну в ПДАУ матеріально-технічну базу, що використовується під час освітнього процесу за ОП "МЕВ", а також переглянула фотографії, додатково завантажені гарантом у систему НА. Усі оглянуті аудиторії, мовний центр, лінгафонний кабінет, ресурсний центр зі сталого розвитку в хорошому стані, оснащені належним сучасним мультимедійним та комп'ютерним обладнанням, ліцензійним програмним забезпеченням, є вогнегасники. На території навчальних корпусів ПДАУ є відкрита мережа Wi-Fi, що налічує понад 50 точок доступу. У коридорах розміщено багато стендів (зокрема з фотографіями та інфоресурсами), Скринька довіри, план евакуації, полиці з виданнями ННІ, піаніно, відкриті запасні виходи, здобувачами облаштовано зону відпочинку та куточок для буккросинг, на кафедрі є своя невеличка внутрішня міні-бібліотека. Для досягнення ПРН використовуються наукова бібліотека, читальна зала та електронний репозитарій (<https://cutt.ly/s9OelKj>), з корпоративних акаунтів забезпечена можливість користуватись такими наукометричними базами, як Web of Science та Scopus, у процесі домовленостей відкриття доступу до літератури Лестерського університету. Для проведення

дистанційних занять використовується сервіс Google Meets з розширеним доступом. Основне інформування про ОП, обрання вибіркового дисциплін, проведення анонімних опитувань відбувається через платформу АСУ ПДАУ та LMS Moodle, де також розміщено навчально-методичний матеріал та контрольні завдання. Ознайомлення ЕГ з книжковим фондом наукової бібліотеки дало змогу ЕГ пересвідчитися в наявності сучасної навчальної літератури за тематикою ОП "МЕВ", наукової літератури та періодичних фахових видань, як українською, так й іноземними мовами. Під час інтерв'ювання здобувачів було встановлено, що ПДАУ забезпечує їх безоплатним доступом до електронної бібліотеки, систем LMS Moodle та АСУ ПДАУ. На території навчальних корпусів є укриття, де здобувачі можуть безпечно знаходитися під час повітряної тривоги (у систему НА було додано Акти оцінки об'єктів щодо можливості їх використання для укриття населення як найпростішого укриття від 10.08.2022 року). ЕГ відзначила, що в ПДАУ створені достатні умови для дозвілля і охорони здоров'я здобувачів, наявний окремий корпус для студентських активностей (Палац дозвілля), працюють творчі гуртки, у яких студенти ОП "МЕВ" беруть активну участь (Грекова І., Ярема Є., Мажара Е., Бондаренко С., Даровська Ю.). На базі спортивного комплексу ПДАУ працює велика кількість спортивних секцій, є спортивні зали, спортзал із силовими тренажерами, зал із столами для тенісу, карате, боксу, занять з баскетболу, футболу, майданчик з вуличними тренажерами тощо. На території ПДАУ функціонує контактна зона та парк для відпочинку. ПДАУ має 2 їдальні, буфети, 5 гуртожитків, у яких у т.ч. проживають здобувачі ОП "МЕВ". Потреби по проживанню здобувачів у гуртожитках повністю задовольняються.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час інтерв'ювання різних фокус-груп (здобувачів вищої освіти, представників студентського самоврядування, академічного та адміністративного персоналу) ЕГ було підтверджено, що всі учасники освітнього процесу ОП "МЕВ" мають постійний безоплатний доступ до комплексу інфраструктури (аудиторний фонд, комп'ютерні кабінети, бібліотека, інформаційні центри) та інформаційних ресурсів ПДАУ (методичні та навчально-наукові ресурси, підручники, періодичні фахові видання, електронні ресурси ПДАУ, Web of Science, Scopus), необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності. Користування послугами бібліотеки, комп'ютерною технікою, Інтернетом, спортивним комплексом та спортивним інвентарем також є безоплатним для всіх учасників освітнього процесу, у тому числі після занять. Первинна перевірка кваліфікаційних робіт на наявність запозичень є безкоштовною для здобувачів, проте за умови проходження повторних перевірок ця послуга вже платна. На першому поверсі гуртожитків є відкритий (безоплатний) доступ до мережі Wi-Fi, що забезпечує базові потреби здобувачів для навчальних цілей.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час перегляду матеріально-технічної бази та інтерв'ювання фокус-груп ЕГ підтвердила, що освітнє середовище є цілком безпечним для життя та здоров'я всіх учасників освітнього процесу, навчальні корпуси та об'єкти інфраструктури забезпечені планами евакуації та вогнегасниками. У ПДАУ функціонує юридична клініка "De lege lata", що надає безкоштовну юридичну допомогу здобувачам, служба охорони праці, психологічна служба, інститут омбудсмена учасників освітнього процесу ПДАУ. Наявна ґрунтова нормативно-правова база з питань запобігання та вирішення конфліктів: Положення про порядок вирішення конфліктних ситуацій, Положення про протидію булінгу (цькуванню), Положення про омбудсмена учасників освітнього процесу ПДАУ, Положення про психологічну службу (<https://www.pdau.edu.ua/content/zapobigannya-ta-vyrishennya-konfliktiv-1>). Здобувачів інформують про необхідні дії у разі виникнення ситуацій, що створюють загрозу життю та діяльності, особливу увагу присвячено психологічній самопомозі в умовах воєнного стану (<https://www.pdau.edu.ua/content/psychologichna-samodopomoga-v-period-viyskovogo-stanu>), що є надзвичайно актуальним та важливим. На регулярній основі проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності (БЖД) відповідно до Положення про порядок проведення та реєстрацію інструктажів зі студентами, слухачами, аспірантами з охорони праці та безпеки життєдіяльності (<https://cutt.ly/49Oe6cg>). Усі учасники освітнього процесу дотримуються заходів безпеки під час воєнного стану (наприклад, йдуть в укриття у випадку повітряної тривоги, що було зафіксовано ЕГ під час огляду матеріально-технічної бази). ПДАУ сприяє якісному та насиченому дозвіллю здобувачів. Представники студентського самоврядування під час онлайн-зустрічі підтвердили активну участь здобувачів ОП "МЕВ" у численних культурно-масових та спортивних заходах, наукових конференціях. Керівництво ПДАУ на постійній основі проводить опитування та кураторські години з метою виявлення та врахування потреб та інтересів здобувачів ОП "МЕВ". Результати останнього такого опитування підтверджують, що освітнє середовище є цілком безпечним для життя і здоров'я здобувачів, а також повною мірою задовольняє їхні потреби та інтереси (<https://cutt.ly/t9OINSJ>). Зокрема, 29 з 32 опитаних зазначають, що "викладачі, керівництво регулярно їх інформують щодо правил охорони праці, техніки безпеки під час занять, пожежної безпеки, правил поведінки під час надзвичайних ситуацій", переважно відмінно та добре оцінюють "облаштування території ПДАУ, чистоту й обладнання навчальних кабінетів, туалетних кімнат, їдальні, якість харчування в їдальні, чистоту в спортивній залі", 26 з 32 опитаних "почуваються в безпеці, перебуваючи в ПДАУ". Під час інтерв'ювання здобувачі зазначили, що на всі навчальні активності загалом вистачає часу, вони не перевантажені, викладачі та кафедра враховують побажання та сприяють задоволенню потреб та інтересів, забезпечується вільний вибір тем курсових, конференцій, кваліфікаційних робіт.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На думку ЕГ, освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів забезпечуються на достатньо високому рівні та доволі ефективно. Під час інтерв'ювання здобувачі ОП "МЕВ" запевнили ЕГ, що вони відчують підтримку з боку ПДАУ із різних питань: під час аудиторної роботи з викладачами, завдяки проведенню індивідуальних консультацій щодо написання курсових робіт, взаємодії з науковими керівниками, зокрема й під час написання статей та тез конференцій, через профорієнтаційні заходи та кар'єрні консультації. Взаємовідносини з викладачами ґрунтуються на взаємоповазі, а в разі виникнення запитань чи проблем мають змогу звернутися до куратора. Взаємодія здобувачів з керівництвом щодо організаційних та адміністративних питань відбувається через кураторів, старост, наукових керівників, гаранта ОП, а також через офіційний веб-сайт ПДАУ та інші джерела інформування. Здобувачі мають доступ до широкої кількості інструментів, що забезпечують ефективність дистанційного навчання (Google Meets, LMS Moodle, АСУ ПДАУ, електронний репозитарій). Інформаційна та консультативна підтримка забезпечується завдяки комунікації з викладачами кафедри, працівниками бібліотеки, консультаціям з представниками відділу сприяння працевлаштуванню студентів і випускників. Важливу роль також відіграє діяльність органів студентського самоврядування ПДАУ. Соціальна підтримка здійснюється безпосередньо омбудсменом учасників освітнього процесу та психологічною службою ПДАУ, що дає можливість здобувачам отримати психологічну консультацію безпосередньо від психолога під час індивідуальних зустрічей. У разі виникнення конфліктних ситуацій до вирішення питань залучаються завідувач кафедри та керівництво ПДАУ, до яких здобувачі мають можливість звернутися через фізичну або електронну "Скриньку довіри" (особисто або анонімно). Від здобувачів ОП "МЕВ" на Скриньку довіри поки звернень не надходило. Передбачається, що підтримка осіб з особливими потребами відбувається на рівні з іншими здобувачами, проте на ОП "МЕВ" наразі таких здобувачів немає. Загалом, під час інтерв'ювання здобувачі ОП "МЕВ" висловили високий рівень задоволеності якістю підтримки з боку адміністрації ПДАУ. Зі свого боку, керівництво ПДАУ з метою визначення ступеню задоволеності здобувачів підтримкою зі сторони ЗВО на постійній основі проводить анонімні опитування, результати яких публікуються на веб-сайті ПДАУ (<https://cutt.ly/i9FXsxH>). Позитивною практикою є наявність актуального графіка проведення опитувань учасників освітнього процесу та зацікавлених осіб у ПДАУ на 2022-2023 навчальні роки у публічному доступі (<https://cutt.ly/iBBEskm>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Наразі за ОП "МЕВ" здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються, проте, на думку ЕГ, ПДАУ створює достатні умови для реалізації права на освіту такими особами та готовий до зарахування вступників з числа осіб з особливими освітніми потребами відповідно до Правил прийому до ПДАУ (<https://cutt.ly/Y8gAAM2>). ПДАУ формує інклюзивне освітнє середовище відповідно до Умов доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами (<https://cutt.ly/T9Otgrwu>). Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ було продемонстровано виділені жовтими обмежувальними смугами сходи, які попереджають про небезпеку осіб з вадами зору, встановлені переносні пандуси, на вході є кнопка виклику чергової. Окрім того, ЕГ звернула увагу, що в приміщеннях навчального корпусу широкі двері та коридори, відсутні пороги, що сприяє забезпеченню належної маневреності осіб з особливими потребами. Загалом, фізичний доступ для осіб з особливими потребами організовано задовільно. Самойлик Ю. зазначила, що для таких здобувачів забезпечується можливість навчатись за індивідуальним графіком або ж повністю з використанням технологій дистанційного навчання. У процесі реалізації інклюзивного навчання ПДАУ створює належні умови для забезпечення навчально-організаційної підтримки (зокрема шляхом написання та моніторингу виконання індивідуального навчального плану, організації індивідуальних консультацій), психолого-педагогічного, соціального та інформаційного супроводу осіб з особливими освітніми потребами. Соціальна стипендія виплачується таким здобувачам в обов'язковому порядку та в розмірі, визначеному КМУ та Положенням про правила призначення і виплати стипендій здобувачам вищої освіти ПДАУ (<https://cutt.ly/98gARel>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура врегулювання конфліктних ситуацій у ПДАУ визначається Положенням про порядок вирішення конфліктних ситуацій у ПДАУ (<https://cutt.ly/q9Otmj3>) та Положенням про протидію булінгу (цькуванню) у ПДАУ (<https://cutt.ly/79OtECb>). Врегулюванням конфліктних ситуацій займається Комісія з етики та управління конфліктами (<https://cutt.ly/d8gSBeh>), а також Комісія з академічної доброчесності (<https://cutt.ly/A8gSM98>). Позитивною практикою є залучення до діяльності уповноваженого фахівця з питань запобігання та виявлення корупції (Пивоварова О.) та наявність Положень з питань запобігання корупції (<https://cutt.ly/s8gDiSj>). Контроль за забезпеченням дотримання прав учасників освітнього процесу здійснюється омбудсменом (Помаз О.), про що було зазначено раніше, проте від здобувачів ОП "МЕВ" скарг чи пропозицій не надходило. Окрім того, представники студентського самоврядування під час інтерв'ювання повідомили, що інколи отримують від здобувачів до студради запити та звернення з різних питань (наприклад, по поселенню в гуртожиток, порозумінню з сусідами, комендантом). Під час зустрічі з фокус-групою здобувачі підтвердили, що ситуацій, пов'язаних із сексуальними

домаганнями, дискримінацією або корупцією на ОП "МЕВ" не було виникало, але в загальному вони добре поінформовані про наявні в ПДАУ процедури та як діяти в таких випадках. Здобувачі також зазначили, що знають про можливість залишити звернення на фізичну або електронну скриньку довіри (<https://cutt.ly/79OtV6z>) як особисто, так й анонімно.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЕГ підтверджує наявність у ПДАУ комп'ютерних та спеціалізованих аудиторій, оснащених сучасною технікою, бібліотеки, спортивного комплексу, тренажерної зали, Палацу дозвілля, а також приміщень, які можуть бути використані як укриття. Варто відзначити, що до початку повномасштабного вторгнення керівництво ПДАУ приділяло посилену увагу питанням розвитку матеріально-технічної бази та забезпеченню комфортних умов навчання та наукової діяльності, проте у зв'язку з початком повномасштабного вторгнення це стало менш пріоритетним, ніж безпека здобувачів та працівників. ПДАУ забезпечує постійний безоплатний доступ до аудиторій з сучасним обладнанням, спортивних залів та майданчиків, інформаційних ресурсів, наукометричних баз Scopus та Web of Science для всіх учасників освітнього процесу. Окрім того, у рамках міжнародного проекту COIL, здобувачі ОП "МЕВ" взаємодіяли з міжнародною агенцією Bloomberg. Наразі в процесі домовленостей відкриття доступу до літератури Лестерського університету. На базі спорткомплексу функціонують понад 7 різних спортивних секцій, а в Палаці дозвілля, що становить собою окремий корпус для проведення активностей здобувачами, можна долучитися до низки творчих гуртків. На території ПДАУ є контактна зона та парк для відпочинку, що в комплексі разом сприяє якісному наповненню дозвілля здобувачів. На думку ЕГ, освітнє середовище в ПДАУ є безпечним для життя та здоров'я учасників освітнього процесу за ОП "МЕВ", адміністрація дослухається до потреб та інтересів здобувачів, самі ж здобувачі ОП "МЕВ" задоволені рівнем та якістю всіх видів підтримки зі сторони ПДАУ. Окрім того, ПДАУ забезпечує достатні умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами, а також завдяки комплексу заходів та інформувань формує таке середовище, що не толерує проявів дискримінації, корупції та сприяє уникненню конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Аналіз стану наповнення репозитарію ПДАУ виокремив недостатню кількість монографій, навчальних посібників викладачів ОП в репозитарії ПДАУ. ЕГ рекомендує збільшити кількість доступної навчальної та наукової літератури на електронному репозитарії ПДАУ на 30% до початку наступного навчального року, у зв'язку з все більшою цифровізацією освітніх процесів, щоб забезпечити студентів та викладачів необхідною науковою та навчальною інформацією, особливо тих, хто не може очно відвідувати наукову бібліотеку ПДАУ.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Під час проведення акредитаційної експертизи ПДАУ продемонстрував належний рівень матеріально-технічної бази та інформаційних ресурсів з безоплатним доступом, що забезпечують досягнення визначених ОП "МЕВ" цілей та програмних результатів навчання. Освітнє середовище є безпечним та сприятливим, адже ПДАУ забезпечує якісну підтримку здобувачів вищої освіти, проводить належну політику, спрямовану на виявлення та врегулювання конфліктних ситуацій, запобігання корупції, дискримінації. Зазначені сильні сторони та позитивні практики дозволяють ЕГ зробити висновок про високу відповідність ОП "МЕВ" за якісними характеристиками всіх підкритеріїв критерію 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

В ПДАУ процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм забезпечують такі документи: Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ: <https://cutt.ly/w9OyhfK>, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ: <https://cutt.ly/s9Oyuzo>, Методичні рекомендації з розроблення освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми I-III рівнів вищої освіти в

ПДАУ : <https://cutt.ly/l9OycKv>. Керівник відділу моніторингу та забезпечення освітньої діяльності та якості освіти ПДАУ Шульга Л.В. на зустрічі з адміністративним персоналом засвідчила, що «Система забезпечення якості освіти постійно покращується, вдосконалюється, проводиться навчання гарантів та всіх інших учасників освітнього процесу, різні опитування, на сайті ЗВО (вкладка якості освіти) є графік цих опитувань з деталізацією учасників опитування, хто проводить, хто аналізує результати (на рівні університету, кафедри, інших структурних підрозділів, гарант, Студентський Сенат тощо), студентів долучають до розробки анкет». Моніторинг освітньої діяльності за ОП МЄВ здійснюється регулярно на рівні кафедри, інституту та університету. Зауваження за результатами моніторингу оцінюються як некритичні. Їх зміст здебільшого рекомендаційний. Вони стосуються галузі удосконалення ОП і освітньої діяльності з її реалізації. Удосконалення ОП МЄВ відбувається на постійній основі, у якому беруть активну участь гарант ОП, члени групи забезпечення ОП, викладачі, здобувачі, роботодавці та академічна спільнота, перегляд ОП відбувається не рідше 1 разу на рік. Процедура наведена у відомостях самооцінювання ОП є чіткою та прозорою: після розробки робочою групою, проект ОП оприлюднюється на сайті кафедри, тобто виноситься на громадське обговорення, збираються рекомендації на проект ОП, програма оновлюється і затверджується кафедрою, радою з якості вищої освіти спец. МЄВ, вченою радою ННІ ЕУПІТ і вченою радою ПДАУ.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти ОП МЄВ безпосередньо та через органи студентського самоврядування на постійній основі залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми. Здобувачі вищої освіти ОП МЄВ беруть активну участь в системі опитувань, участь в засіданнях робочої групи з представниками академічної спільноти та стейкхолдерами. Здобувачі вищої освіти Дергільов І., Пухлякова Ю. включені до складу групи розробників ОП, здобувачі запропонували збільшити в дисциплінах ОП МЄВ кількість тем, що викладаються іноземною мовою, а також запропонували розширити перелік дисциплін, спрямованих на результативність командної роботи. Ці пропозиції були схвалені, ОП на 2023-2024 н.р. – ОК 4 «Економічна теорія» буде викладатись англійською мовою, друга пропозиція врахована в каталозі вибіркового дисциплін. Здобувачі ОП МЄВ ПДАУ висловлюють пропозиції щодо удосконалення змісту ОП МЄВ через процедуру анонімного он-лайн анкетування, яке є регулярним, проводиться гарантом ОП, кафедрою економіки та міжнародних економічних відносин, відділом моніторингу та забезпечення якості освіти, на рівні кафедри (<https://cutt.ly/y9OyJfl>; <https://cutt.ly/f9OyL3M>); (<https://cutt.ly/m9OyCXM>), за ОП (<https://cutt.ly/X9OyUNK>; <https://cutt.ly/t9OyGqh>), на рівні ЗВО (<https://cutt.ly/C9OyTUo>). На зустрічі зі здобувачами вищої освіти ОП МЄВ Грекова Ірина підтвердила, що опитування проводяться досить часто, обов'язково в кінці вивчення кожної дисципліни, оцінювання якості викладання, наповнення, є анонімна форма в АСУ, є можливість залишити коментар. В ЗВО на рівні університету на ОП МЄВ проводиться опитування «викладач очима здобувачів», за 2022 рік за ОП МЄВ не було отримано жодного негативного відгуку, за іншим опитуванням не було визначено жодних критичних недоліків чи зауважень, є рекомендації (щодо більш детального донесення про критерії оцінювання, про порядок оскарження, викладачів було повідомлено та вжито відповідні заходи), на початку року розробляється план моніторингу забезпечення ЯВО, у кінці року - аналіз результатів моніторингу, в АСУ є анкетування на рівні викладач-здобувач, усі ОП проходять перегляд та покращення щорічно, внутрішнє та зовнішнє рецензування, проекти ОП розміщуються на сайті для збору відгуків (Лавриненко І.В., зустріч з академічним персоналом). Позиція здобувачів та студентського самоврядування береться до уваги під час перегляду освітньої програми. Брашован Д.: голова Студентського Сенату на зустрічі з представниками студентського самоврядування засвідчив, що студрада активно впливає на освітні процеси, Значко Є. (ОП МЄВ): секретар ради з якості ВО, переглядають зміст ОП, беруть участь у науковому гуртку, конференціях, круглих столах (4 особи) готують фахові статті на 3-4 курсі. Омбудсмен Помаз О.М. на зустрічі з академічним персоналом засвідчив, що за ОП МЄВ задоволені навчальним процесом, ніяких скарг чи пропозицій від здобувачів вищої освіти не надходило, проводяться роз'яснювальні роботи, заходи з захисту прав людей.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В системі забезпечення якості вищої освіти ОП МЄВ роботодавці виступають партнерами на регулярній основі беруть участь в удосконаленні ОП МЄВ (пропозиції роботодавців обговорюються на засіданні випускаючої кафедри, враховуються при оновленні ОП МЄВ <https://cutt.ly/Q9DBJy9> ; <http://surl.li/epgae>), прагнуть до підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти, участь у круглих столах, конференціях, тренінгах <http://surl.li/epkat>; <http://surl.li/epquy>; <http://surl.li/epqza>; рецензування освітньої програми МЄВ <http://surl.li/eosxt>, проведення навчальних занять для здобувачів вищої освіти ОП МЄВ (Туль С.І., Томенко Д.В.), надання можливості для проходження практики здобувачів вищої освіти ОП МЄВ та підвищення кваліфікації викладачів кафедри економіки та міжнародних економічних відносин.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Акредитація первинна, випускників ОП МЕВ в ПДАУ ще не було, перший випуск бакалаврів буде в 2023 році. В ПДАУ є відділ сприяння працевлаштуванню студентів та випускників (<https://www.pdau.edu.ua/content/viddil-spryyannya-pracevlashtuvannyustudentiv-i-vypusknykiv>). В ПДАУ проводиться щорічна ярмарка вакансій: <http://surl.li/tsvt>.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ містить процедуру щорічного моніторингу та удосконалення освітньої програми. На підставі аналізу стану ЯВО та процедур внутрішнього забезпечення якості ОП гарант за участю здобувачів вищої освіти та органів студентського самоврядування, відділу моніторингу та забезпечення якості вищої освіти ПДАУ вносить зміни в освітню програму МЕВ: 1) вдосконалено освітню програму (збільшено в ОК кількість тем, які викладаються інозем. мовою, розширено перелік дисциплін, спрямованих на результативність командної роботи, це враховано в каталозі вибіркових дисциплін), силабуси та робочі програми навчальних дисциплін (спрощено подання інформації у РНПД п.10. «Форми оцінювання результатів навчання», 2022 р.) та введено обов'язковість подання силабусів одночасно з анотаціями (2021 р.), удосконалено структурно-логічну схему ОП МЕВ та формування її у більш досконалії логічній послідовності вивчення навчальних дисциплін; збільшено кількість кредитів на проведення навчальної практики; 2) систематизовано подання інформації на сторінці кафедри – здійснена рубрикація «Анкетування», «Академічна мобільність», «Академічна доброчесність», «Міжнародні проекти», «Заходи для здобувачів освіти», «Неформальна освіта», «Залучення до аудиторних занять професіоналів-практиків», «Наукові публікації та конференції здобувачів вищої освіти», «Обговорення ОП», «Формування soft skills здобувачів вищої освіти» (2019-2022 рр.), а також забезпечено регулярне оновлення контенту; 3) продовжено роботу щодо дотримання норм та принципів академічної доброчесності НПП та здобувачів вищої освіти через удосконалення організації заходів із запобігання та виявлення академічного плагіату (призначено нового відповідального від кафедри – асистента Поночовну О.В., 2022 р.).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація первинна, зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій, ще не було. Гарант та відділ моніторингу та забезпечення якості вищої освіти аналізують досвід акредитацій ОП МЕВ інших ЗВО, аналізують надані рекомендації та намагаються їх врахувати під час освітнього процесу ОП МЕВ ПДАУ. Відділ моніторингу та забезпечення якості вищої освіти на регулярній основі консультує гарантів, проводить тренінги, на яких навчає гарантів, посилено інформаційну підтримку здобувачів та викладачів ОП МЕВ з приводу міжнародної академічної мобільності та грантової діяльності; фіксується інформація, щодо історії змін ОП, враховуються пропозиції здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ підтверджує участь академічної спільноти в процесах забезпечення якості вищої освіти. В ПДАУ функціонує відділ моніторингу та забезпечення якості освіти. Система із забезпечення якості вищої освіти ПДАУ позитивно реагує на пропозиції академічної спільноти щодо удосконалення освітніх програм, освітнього процесу за ОП МЕВ. ЕГ підтверджує інформацію що учасники академічної спільноти залучені до: моніторингу та періодичного перегляду ОП; розгляду та затвердження звітів з підвищення кваліфікації НПП; перевірки забезпечення дотримання норм академічної доброчесності здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками ПДАУ тощо. На зустрічі з академічним персоналом керівник відділу моніторингу та забезпечення якості вищої освіти Лавриненко І.В. підтвердила навчання та підтримку гарантів та інших учасників освітнього процесу співробітниками відділу. Позитивною практикою ЗВО, щодо заохочення гарантів до удосконалення освітніх програм є встановлення надбавки у розмірі 15 %. Шиян: представник Харківського ЗВО ХНЕУ на відкритій зустрічі підтвердив наукову та академічну співпрацю між університетами, участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП. У ЗВО сформована багаторівнева система забезпечення якості освіти з 5 рівнів: 1 рівень: здобувачі вищої освіти; 2 рівень: кафедри, гаранті, групи забезпечення ОП; 3 рівень: Вчена рада інституту (Директорати, Ради з якості вищої освіти спеціальностей, Студентські ради інститутів); 4 рівень: Ректорат (Рада з якості вищої освіти ПДАУ, Відділ моніторингу та забезпечення якості освіти, Інші структурні підрозділи та дорадчі органи залучені до ВСЯО, Студентський сенат ПДАУ); 5 рівень: Вчена рада, Ректор, Наглядова рада; Зовнішні стейкхолдери. Розподіл повноважень між підрозділами ПДАУ здійснюється згідно «Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ» (<https://cutt.ly/H9OovRp>) та Положення про структурні підрозділи (<https://cutt.ly/M9OoWAJ>), зокрема: навчальний відділ, відділ моніторингу та забезпечення якості освіти, відділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, рада молодих учених, ННЦ інформаційно-комунікаційних освітніх технологій та освіти дорослих, органи студ. самоврядування, кафедра економіки та МЕВ. ЕГ підтверджує розподіл відповідальності між різними

структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти, що наведено у відомостях самооцінювання ОП (с. 21).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В Полтавському державному аграрному університеті створена п'ятирівнева система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що на думку експертної групи є інноваційною практикою. Здобувачі вищої освіти, органи студентського самоврядування, роботодавці представники академічної спільноти беруть активну участь в процесах та роботі системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти ОП МЕВ, шляхом участі в обговоренні освітньої програми, активно надають пропозиції з удосконалення освітньої програми, беруть участь в засіданнях кафедри та опитуваннях, забезпечують бази практики, беруть участь в конференціях, круглих столах, тренінгах тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Аналіз відомостей самооцінювання ОП МЕВ ПДАУ, документів наданих ЗВО у відповідь на запит ЕГ, сайтів кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, ННІ економіки, управління права та ІТ, ЗВО, інформації, отриманої під час проведення фокус-груп засвідчив наявність окремої застарілої інформації на сайтах кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, ННІ економіки, управління права та ІТ та ЗВО. Відповідальним за наповнення сайтів ЗВО ЕГ рекомендує до початку 2023/2024 н.р. разом із гарантом ОП, представниками структурних підрозділів ЗВО перевірити та осучаснити інформацію на сайтах кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, ННІ економіки, управління права та ІТ, ЗВО, щодо ОП МЕВ, кадрового складу випускаючої кафедри, органів студентського самоврядування тощо. Аналіз низової (первинної) ланки із забезпечення якості вищої освіти ОП МЕВ (на рівні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин) продемонстрував успішну роботу цієї складової системи забезпечення якості вищої освіти ЗВО, проте були виокремлені окремі недоліки цієї ланки: процедура відповідності рівня академічної та професійної кваліфікації НПП освітнім компонентам ОП МЕВ формується та добре працює, проте має певні недоліки; відсутнє навчально-методичне забезпечення з навчальних дисциплін ОП МЕВ, як на сайті кафедри, так і в репозитарії бібліотеки ПДАУ. Відділу моніторингу та забезпечення якості освіти продовжувати практику навчання та консультування гаранта ОП МЕВ, щодо вимог із забезпечення якості вищої освіти та подальшого розвитку освітньої програми в умовах мінливого освітнього середовища, змін нормативної бази Міністерства освіти та науки та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, зокрема, щодо дотримання відповідності рівня академічної та професійної кваліфікації НПП освітнім компонентам ОП МЕВ; навчальному відділу контролювати наявність навчально-методичного забезпечення з навчальних дисциплін ОП МЕВ та їх розміщення (у відкритому доступі, хоча б частини ОК ОП МЕВ, зокрема, обов'язкових ОК) на сайті випускаючої кафедри або в репозитарії бібліотеки ПДАУ (термін виконання до початку 2023/2024 н.р.).

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ вважає, що рівень відповідності за підкритеріями 8.1, 8.3, 8.4, 8.6 критерію 8 є достатнім, підкритеріями 8.2, 8.5 та 8.7 високим: в ПДАУ створена п'ятирівнева система із забезпечення якості вищої освіти, яка забезпечує розробку, затвердження, постійний моніторинг та періодичний перегляд освітньої програми МЕВ, що ЕГ вважає інноваційною практикою; здобувачі освітньої програми МЕВ, Студентський сенат, роботодавці та академічна спільнота беруть активну участь в процесі розробки, моніторингу та щорічного перегляду ОП МЕВ; в ЗВО існує відділ сприяння працевлаштуванню здобувачів вищої освіти, проводяться ярмарки вакансій; система забезпечення якості вищої освіти ПДАУ забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та освітній діяльності з реалізації ОП МЕВ; позитивною практикою ПДАУ є заохочення гарантів до удосконалення освітніх програ: встановлення надбавки у розмірі 15 %. Експерти вважають, що освітній процес за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини» відповідає всім вимогам Критерію 8 (з окремими рекомендаціями, що мають бути взяті до уваги).

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої

програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу у ПДАУ, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАУ, Положенням про забезпечення права на вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в ПДАУ, Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання у ПДАУ, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАУ, Положенням про порядок вирішення конфліктних ситуацій у ПДАУ, Кодексом академічної доброчесності ПДАУ, Кодексом про етику викладача та здобувачів вищої освіти ПДАУ, Порядком проведення та організацією опитувань учасників освітнього процесу та зовнішніх стейкхолдерів у ПДАУ та іншими документами. Усі правила й документи, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, розміщено у відкритому доступі на веб-сайті ПДАУ, відповідно вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які послідовно їх дотримуються під час реалізації ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На офіційному веб-сайті ПДАУ було завчасно оприлюднено проект ОП "МЕВ" з метою отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів (<https://www.pdau.edu.ua/content/proyekty-osvitnih-program-dlya-obgovorennya-na-2023-r1k>). Усі зацікавлені сторони були додатково про це проінформовані. Станом на момент проведення онлайн-візиту, збір зауважень та пропозицій було завершено. Варто зазначити, що цією можливістю користуються як працевдавці, так і здобувачі вищої освіти, про що було повідомлено ЕГ на інтерв'юванні відповідних фокус-груп. Зокрема, здобувачі ОП "МЕВ" зазначили, що їхні пропозиції попередніх років щодо збільшення кредитів практик та кількості годин викладання англійською було враховано. Під час інтерв'ювання присутніх стейкхолдерів декілька осіб (Заєць В., Карюк В.) повідомили, що беруть участь у покращенні ОП "МЕВ" на щорічній основі, надавались рекомендації щодо розширення вивчення тем з логістики у рамках дисципліни "Міжнародний бізнес" та збільшення кредитів з певних дисциплін, а також введення нових дисциплін (таких як "Міжнародне право", "Міжнародна інвестиційна діяльність"). Окрім того, директор ПП "Ветерина" (Чепурко І.) відзначив, що наразі ОП "МЕВ" максимально наближена та враховує реальності аграрного сектору.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ПДАУ своєчасно та в достатньому обсязі оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП "МЕВ". Загальну інформацію про ОП, її цілі, програмні компетенції, перелік освітніх компонент (ОК), форми підсумкового контролю за ОК, структурно-логічну схему ОП, графіки навчального процесу висвітлено у повному обсязі, необхідному для інформування стейкхолдерів та суспільства. Окрім того, здобувачі вищої освіти відзначили зручність користування веб-сайтом, а також повідомили про наявну комплексну систему інформування, що, окрім веб-сайту, включає в себе розклад занять у Google Calendars (ЕГ побачила приклад такого розкладу під час огляду матеріально-технічної бази), який надсилає сповіщення з нагадуванням про початок заняття, телеграм-бота власної розробки, який надає розклад занять на поточний тиждень, нагадує про пари та їх розташування (онлайн чи в аудиторії, якій саме) як для здобувачів, так і для викладачів, а також системи LMS Moodle та АСУ ПДАУ (власної розробки, локальної та веб-версії).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЕГ відзначила, що в ПДАУ наявні чітко визначені та зрозумілі правила та процедури, які регламентують права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу (здобувачів, абітурієнтів, працевдавців тощо). Усі нормативно-правові акти знаходяться у відкритому доступі для всіх категорій стейкхолдерів під час реалізації ОП "МЕВ". На офіційному веб-сайті ПДАУ оприлюднено точну та достовірну інформацію про ОП, забезпечено достатню прозорість та публічність основних документів і процедур, що регулюють освітній процес за ОП "МЕВ" та в ПДАУ. На щорічній основі у визначені терміни відбувається публічне розміщення проекту ОП "МЕВ" для громадського обговорення з метою отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Станом на дати проведення онлайн-візиту, на веб-сайті не було публічно розміщено зведену таблицю пропозицій та зауважень від стейкхолдерів після завершення громадського обговорення освітньої програми МЕВ. ЕГ рекомендує

гаранту ОП МЕВ та відповідальному за наповнення сайту ЗВО оприлюднити до кінця поточного кварталу на веб-сайті ПДАУ зведену таблицю пропозицій та зауважень від стейкхолдерів, внесених під час громадського обговорення ОП, оновити та взаємоузгодити інформацію на веб-сайті ПДАУ та на сторінці ННІ економіки, управління, права та ІТ, а також до кінця поточного кварталу переглянути та доповнити актуальними даними інформацію про кадровий склад на сторінці кафедри економіки та міжнародних економічних відносин. Окрім того, ЕГ рекомендує посилити систему інформування здобувачів про їхні права та можливості, передбачені нормативно-правовою базою ПДАУ, на постійній основі, зокрема через пряму комунікацію з органами студентського самоврядування та представниками адміністрації ПДАУ, проведення додаткових загальних зустрічей з омбудсменом та представниками психологічної служби.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ОП "МЕВ" у ПДАУ має високий рівень відповідності за підкритеріями 9.1 та 9.2 критерію 9 та достатній рівень відповідності за підкритерієм 9.3 критерію 9. Основна інформація на веб-сайті ПДАУ подається своєчасно, коректно та у повному обсязі, є доступною для всіх категорій стейкхолдерів. Надані в звіті про самооцінювання ПДАУ посилання на веб-ресурси є коректними.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Посохов Ігор Михайлович

Члени експертної групи

Литвин Ірина Володимирівна

Вольвач Вікторія Сергіївна